

Polisen i Lysekil ...

Inledning

Följande sammanställning är framtagen av Per Stenros 1993-2008 som en del i Lysekils Kalendarium samt är därefter kompletterad av Sällskapet Strömstierna (PS/KJ).

Tidningsläsningen av Skärgården, Lysekils-Kuriren samt Lysekilsposten är gjord av Kerstin Jungebro och finns angiven i respektive källa/referens.

Sökord som använts för underlag för dokumentationen är fjärdingsman, kronofogde, landsfiskal, landsrätt, ordningsman, polis och sexman.

Förkortningar & Begrepp

AS	Arvid Sandell
BN	Bohusläningen, tidning
EH	Ernst Hörman
FL	Fritz Lüsich
KH	Knuth Hansson, Lysekil - Skepparsamhället som blev industristad
KJ	Kerstin Jungebro
LAK	Lysekils Arbetarekommun
LK	Lysekils-Kuriren, tidning
LP	Lysekilsposten, tidning
NWG	Nils W. Granqvist
PK	Per Carlsson
PS	Per Stenros
SG	Skärgården, tidning

Referenser/källor

Hansson, Knuth, Lysekil, Skepparsamhället som blev industristad. Lysekil 1983.

Hörman, Ernst, Lysekils Historia

Lüsich, Fritz, Lysekils Historia

Lysekils-Kuriren, tidning, 1901 – 1909-05-15

Lysekils Posten, tidning, 1895 – 1897 (tryckt i Grebbestad)

Lysekilsposten, tidning, 1905 – ff

Lysekils Arbetarekommun. Minnesskrift 1900-1970.

Skärgården, tidning, 1897-1904

Utdrag från kommunalfullmäktigeprotokoll 1862-1962 av Per Carlsson/PK.

Logg

2008-03-03 Denna version är distribuerad till Agne Olausson.

2015-01-16 Versionen daterad 140228 är sänd till Agne Olausson.

2016-11-23 Versionen daterad 150228 är sänd till Terje Fredh.

./

Kalendarium ...

1669-05-10 Hamnrätten i Lysekil möter vi för första gången i en Kunglig förordning om Hampne rätt. Enligt denna förordning skall Hamnrätten närmast vara en polis- och näringsdomstol för enklare mål i de större fiskelägena.

Hamnrätten skall framför allt vaka över att de för fisket gällande bestämmelserna efterlevs. Den skall tillse att fisket bedrivs på riktigt sätt och fångsten behandlas enligt fackmässiga grunder så "att sällskapet icke warder derom föraktat". Hamnrätten skall även se till att fiskarna går i kyrkan, beivra fylleri, oljud och förargelseväckande beteenden.

Hamnrätten leds av en hamnfogde som tillsätts av konungens befallningshavande och består därutöver av bisittare: "någre andre, som af Fiskarene the beskedligaste och wetigaste wara kunde".

1796-09-04 På sockenstämman tillkännager församlingsborna att de ingått kontrakt med "mäster Sven Nilsson i Ale härad och Skjeplanda Pastorat om den nya kyrkobyggnadens uppförande, hvaremot han i Arfwode komer at undfå 1225 dr Smt".

Församlingsborna skall alla hjälpa till vid kyrkobygget med dagsverken. Härom förtäljer protokollet: "För ordnings vinande vid den nya kyrkobyggnaden antogs nu af Församlingen två Tilsyningsmän Olof Ohlsson och Hans Andersson här på Stranden, och koma de at för sit besvär under den påstående bygnad ärhålla 2 dr Smt för dagen. Den som upbudas til dagswärck och det försumar kommer at det med 6 dr Smt betala, som af sexmannen i roten genast uttages. Alla på Stranden boende såväl handtwärkare som Inhyses hjon skola på kyrkobyggnaden sina dagswärck utgöra".

För att täcka den kontanta delen av byggnadskostnaden beslutas uttaga ett sk sammanskott med "10 Rdr på hvar förmögen strandens invånare 5 d:o på hvar mindre förmögenhet och 2 d:o på hvar af de minst förmögne".

"En längd på förenämnde Classer af Strandens invånare uprättades, å hvilken hvar och en efter råd och ämne lät sig anteckna".

Under förhandenvarande förhållanden är det tydligen av vikt att få folket till sockenstämmorna och man beslutar därför att när sockenstämma är utlyst skall den som uteblir för sin försummelse erlägga 1 riksdaler till kyrkan.

1818-04-15 Sexmansinstitutionen upphör genom ett kungligt brev. Som ersättning införs att "välkände personer skola utses till ordningsmän inom samhället, till bevakande deaf att Sedlighet, Lugn och Ordning iakttages". (EH, sid 29)

- 1823-01-26 Sockenstämma hålls i Lysekils kapellförsamling med "Lysekils Hederwerde Invånare uti deras egen Kyrka" under ledning av komminister O.W. Börjesson. På dagordningen finns bland annat tillsättandet av två Ordningsmän som skall vara "stadgade och för christeligt förhållande wäl kända personer". Valet faller på Anders Johansson Korseberg och tunnbindare Petter Lyberg. Vidare försöker ordföranden återuppliva seden att "strandens hemkommande skeppare liksom förut afse något litet till de fattiga". (EH, sid 29) (NWG/Lkh, sid 126)
- 1830 cirka Länsman bor i Lysekil. Kronofogden finns i Norrkila.
- 1832 På en gemensam kyrkostämma med Lyse och Lysekil avsäger sig de nuvarande ordningsmännen sina uppdrag. Till ordningsman i Lysekil väljs skomakare Nils Pettersson Rörström.
- 1834-09-15 Sockenstämma hålls i Lysekils kapellförsamling. Vid stämman beslutas att, "då den till bevakande af sedlighet, ordning och lugn på Stranden nu varande ordningsmannen icke synas äga det anseende inom församlingen, som en ordningsman owillkorligt bör hafwa", som nya ordningsmän utse skeppare Berndt Hansson Lindbom och snickare Sven Wallin. (EH, sid 29-30)
- Stämman beslutar även att en hamnrätt skall återinföras i Lysekil i enlighet med 1771 års hamnförordning. Till hamnfogde väljs Berndt Hansson Lindbom och till bisittare skepparna Hans Nilsson Lycke, Matthias Olsson, Hans Wilhelmsson och Olof Bengtsson.
- 1836-01-17 Sockenstämma hålls i Lysekils kapellförsamling. Stämman påkallas av konungens befallningshavande i kungörelse från 21 december 1835 väckta frågan om kommunerna vill åtaga sig gemensam ansvarighet för kronoutskylderna. Sockenstämman svarar blankt nej.
- I frågan om hamnrättens komplettering förklarar församlingen "dels att den icke ansåg en Hamnrätt här på Stranden af behovet påkallad, dels att svårighet mötte vid organiserande af en sådan, i anseende därtill, att de fleste af Strandens Innevånare som till ledamöter deruti kunde komma ifråga, större delen af året vore på sina sjöresor frånvarande". Stämмоordföranden, prosten Thudén, försöker påverka deltagarna men det har ingen verkan. Skepparna vidhåller sitt beslut. Som ordningsman i Lysekil kvarstår Sven Wallin.
- 1836-02-27 Kommerskollegiums förslag för Lysekil framläggs i konselj. Kungl. Maj:t desavouerar Kommerskollegium och tilldelar Lysekil privilegier som köping. Organiserandet av köpingstyrelsen fördröjs dock in i början av 1837. (LP 1993-07-21) (LP 1993-09-27)

Köpingsrättigheten har sin främsta betydelse för näringsrätten. Man får rätt att idka handel, hantverk och annan näring som annars är förhållet städerna. Lysekil blir nu mer oberoende av Uddevalla och dess borgerskap än tidigare. Mellersta Bohuskusten får ett nytt affärscentrum för jordbrukets och fiskets produkter.

Köpingen sorterar dock fortfarande under tullkammaren i Uddevalla. Frånsett vissa avgifter till rikets städer är detta det enda som blir kvar av det gamla privilegieväsendet för Uddevalla i förhållande till Lysekil.

Sockenstyrelsen, dvs Lysekils ställning inom Lyse socken, förändras ej av beslutet. Köpingsbrevets ofullständighet innebär emellertid att utvecklingen påverkas i icke förutsedda banor. Det gäller bland annat frågan om tillsättande av ordningsman samt storleken på köpingens område.

- 1836-06-30 Länstyrelsen tillskriver Carl Adolf Thudén och begär att sockenstämma skall utlysas för val av ordningsman. Thudén kallar till möte i oktober. Skepparna håller en strandstämma hos strandföreståndare Petter Lindbom före den av Thudén sammankallade sockenstämman. Strandstämman beslutar sig för att uttala sitt förtroende för Sven Wallin.
- 1836-10-09 Sockenstämma hålls i Lysekils kapellförsamling. Detta beror på Länstyrelsen begäran om förslag till ordningsman. Stämman väljer efter Carl Adolf Thudéns rekommendation gästgivare David Schiller. [Anm: jämför med Gamla Strandgatan 39.] (EH, sid 31) (NWG/Lkh, sid 168)
- 1836-11-14 Länstyrelsen anser att ordningsmannasysslan ej är förenlig med Schillers gästgiveriverksamhet och begär ett nytt förslag. (NWG/Lkh, sid 168)
- 1836-11-27 Kyrkostämma hålls och leds av komminister Rosander. Stämman väljer snickarmästare Sven Wallin till ordningsman. (NWG/Lkh, sid 169)
- 1836-12-29 Länstyrelsen inkommer tio månader efter köpingsbeslutet med instruktion för ordningsmannen. Instruktionen har följande innehåll.
- Ordningsmannen skall vara ordförande i hamnrätten.
 - Ordningsmannen skall på allt sätt främja köpingens förkovran och trevnad. I köpingens ekonomiska ärenden, dvs allmänna föreskrifter för ordningsstadgan, skall han höra köpingens innevånare inför hamnrätten och sedan underställa tagna beslut länstyrelsens prövning.

Genom denna instruktion infogas hamnrätten som ett led i den kommunala författningen på ett sätt som torde vara ganska enastående i vår kommunala historia.

Den ställning som hamnrätten får i den nya köpingstyrelsen gör det nödvändigt för skepparna att ändra sin negativa attityd till hamnrätten.

- 1836-12-31 Länsstyrelsen godtar ej kyrkostämmans förslag utan utser tullkontrollör Daniel Magnus Deijenberg som blir köpingens förste ordningsman. Under de år Deijenberg är ordningsman (1837-1839) händer ej mycket i den kommunala verksamheten.
- 1837-03-27 Sockenstämma hålls i Lysekils kapellförsamling. Som första punkt står organiserandet av hamnrätten. Ordningmannainstruktionens bestämmelser om hamnrättens funktion föredras. Från förra hamnrätten kvarstår Hans Nilsson Lycke och Matthias Olsson. Ytterligare fyra ledamöter väljs: skepparna Abraham Norrman, Hans Andersson (Lycke?), Johannes Högvall och Per Abrahamsson Pik. (NWG/Lkff, sid 69)
- 1839-03-10 Sockenstämman väljer kronolänsman A.C. Sonnenstein till ordningsman efter tullkontrollör Daniel Magnus Deijenberg. (EH, sid 31)
- 1839-04-21 På sockenstämman väljs konsul Johan Gabriel Mollén till ordningsman. (EH, sid 31)
- 1840-02-02 På sockenstämman omväljs konsul Johan Gabriel Mollén till ordningsman. Mollén ivrar på stämman starkt för att utveckla köpingen. För expansionen av sin handelsrörelse är han i hög grad betjänt av att samhället utvecklas. Han lägger på stämman grunden för Olaus Ericssons kommande motion i riksdagen om ytterligare förmåner för köpingen.

Riksdagsman Olaus Ericsson motionerar för att Lysekil skall få sjötullkammare i stället för den hittillsvarande inloppskammaren. Distriktet skall omfatta sträckan från Käringön till Hunnebostrand.

Vidare yrkas att köpingen skall få de tolagsmedel för sin sjöfart, som i stället då inlevereras till Uddevalla och att de av köpingens handlanden och skeppare med flera som önskar så skall få erhålla burskap och att de med sådant burskap skall ha samma rätt som sjöstadborgare i allmänhet. Man vill även ha postkontor och vissa lättnader i olika avgifter för sjöfarten.

Denna gång uteblir dock framgångarna i riksdagen. Utskottssvaret blir att de ytterligare förmåner som nu begärs kan lösas i varje enskilt fall utan ständernas inblandning. Beslutet från ständerna följer utskottets rekommendation.

- 1841 Hamnrätten och ordningsmannen kungör i samråd med Lysekils jordägare den så kallade Torvstadgan: "med anledning af den skada Lysekils myrar och utmarker genom obegränsad tillåtelse för torfskärning eller trampning hittills

lidit, stadgat att ingen vid 6 Rd 32 skilling Banco vite får utan anmälan hos och bifall af snickaremästare Wallin skära eller trampa torf på Lysekils egor". Sven Wallin är vid denna tid ännu strandföreståndare.

1843 Kungl. Maj:t utfärdar ny "nådig förordning om sockenstämmor i riket". Denna förordning skall gälla både i städerna och på landsbygden, med undantag för Stockholm, men ändrar ej de privilegier som gällde för vissa stads- och landskommuner i fråga om sockenstyrelsen. Den nya författningen medför ej någon mera uppseendeväckande ändring i sockensjälvstyrelsernas utformning.

Nyheter är att regler ges för rösträtt vid sockenstämma och för uttaxering av beslutade utgifter. Det anges att i båda dessa hänseenden skall samma regel gälla. På landet skall sockenmännen rösta efter mantal. De som ej äger i mantal satt jord skall rösta efter bevillningen till staten, så att den som påförs bevillning med 2 riksdaler 24 skilling skall äga samma röst om 1/16 mantal.

Samtidigt med sockenstämmoförordningen kommer en förordning om kyrkoråd. Förordningen gör denna myndighet till ett rent kyrkligt organ, som skall handha kyrkodisciplin och vad till religionens vård hör.

Ännu en förordning ges ut samtidigt med övriga författningar. Denna förordning gäller tillsättande av sockennämnd inom varje socken.

Sockennämnden tar över ansvaret för hälsovårdsuppgifter som ålagts kyrkoråden 1828. Sockennämnden skall dessutom "handhafwa och tillämpa de överenskommelser till befordrande af allmän ordning och sedlighet, som i sockenstämma blifvit fattade".

Sockennämnd tillsätts dock ej i Lysekil. Ordningsmannen och hamnrätten tycks ha verkat i sockennämndens ställe.

1845-10-24 I Länskungörelsen nr 3971 omtalas att en auktion skall hållas "å Kyrkowiksstrand nära köpingen Lysekihl å ett större parti utmärkt vacker och till byggnader tjenlig Gråsten, hvaraf 150 st. huggen sten liggande på ofvannämnda ställe samt 400 st. Blocksten deraf 250 st. wid Hjelmehals Lastageplats och 150 st. wid Spiwiks hamn." Annonsen avslutas: "Widare underrättelse genom Johan Gabriel Mollén, Lysekihl, och kronofogde Herman Julius Nordberg, Foss." (Forström, Åke, Granitindustrin i Bohuslän, Vikarvet Årsbok 1980-1981) (KH, sid 143)

1847 Hamnrättens ställning försöker man befästa ytterligare genom att införa en ny kassörs- och ombudsmannabefattning som är direkt underställd hamnrätten. Cassaförvaltaren, så kallas han i instruktionen, skall sköta alla inkasseringar och utbetalningar. Inkasseringar är bland annat tomtören, torv- och

mulbetesavgifter, böter och gåvomedel. Ordinarie utbetalningar utgörs av bland annat avlöningar, kronoskatter och väghållningskostnader.

Som ombudsman åligger det honom att "att ordna med sexmännen* i hvarje rote", hålla brandsyn och övervaka brandvakten, "öfverse väghållningen och gatsopningen. Brunnars renslighet och förswarlighet, äfven torfhämtningen att den sker i öfverensstämmelse med det af Konungens Befallningshafvande fastställda Reglemente, äfvensom Gärdesgårdars och Stängsels tillbörlighet, okynne kreaturs fångsel och ett otillbörligt betande å Köpingens utmarker samt i öfrigt räcka Ordningssmannen och Hamnerätten en hjälpsam hand vid alla ifrågakommande tillfällen".

Till Cassaförvaltare väljs Mattias Hansson Huse med en årlig lön om 10 Rd. Förvånande är det faktum att jordägarna ej fört någon kraftigare opposition mot kassörspostens inrättande eller mot reglementets bestämmelser att kassören skall omhänderha även uppgifter som tidigare ankommit på strandföreståndaren.

1848-01-17 Kyrkoherde Carl Adolf Thudén tar upp frågan om fattigvårdsstyrelse på sockenstämma och konstaterar att Lysekil aldrig har tillsatt någon sockennämnd. På sockenstämman väljs nu en "Fattigvårdsstyrelse, hwilken framdeles äfwen kommer att utgöra sockennämnd".

Till ordförande i styrelsen väljs ordningsman, konsul Johan Gabriel Mollén och till ledamöter handlandena David Schiller och Benjamin Mollén samt skepparna Hans Nilsson Lycke, Mathias Johansson och Wilhelm Olsson. "Åt den sålunda valda Fattigvårdsstyrelsen uppdrogs att, så snart ske kan, med ledning af Kongl. Förordningen om Fattigvården, uppgöra förslag till ett Fattigvårdsreglemente".

Den valda sockennämnden ryktar emellertid sitt värv med föga nit. Den gör helt enkelt ingenting. (NWG/Lkh, sid 104-107) (NWG/Lkff, sid 72-73)

1850 Detta år kommer en ny förordning om fjärdingsmän. Lyse och Lysekil skall enligt förordningen välja fjärdingsman.

1856 Konsul Johan Gabriel Mollén tar upp frågan om en organiserad polisbevakning. Orsaken är att ett större slagsmål ägt rum i köpingen.

1858-01-04 Johan Gabriel Mollén avsäger sig uppdraget som ordningsman i Lysekil. Till efterträdare väljs tullinspektör Gustaf Emil Bundsen. (EH, sid 31)

1861 På länsstyrelsens uppdrag utreder köpingens ordningsman Gustaf Emil Bundsen hur apoteket i Lysekil drivs. Saken är att provinsialläkaren i Håby

uttalat sin tveksamhet över apotekets verksamhet i sin årliga ämbetsberättelse. Man finner ingen anledning till ingripande.

1863-01-01 En ny förordning gäller för kommunalstyrelse på landet. Det som tidigare varit socken blir nu tvådelat. En borgerlig kommun för sig och en kyrklig kommun, oftast kallad församling, som en särskild enhet. Båda omfattar till ytan det område som sedan urminnes tider kallats för socken, dvs det område där människor söker sig till samma kyrka.

Lysekil blir egen kommun avskild från Lyse socken. Kommunalnämnden övertar sockennämndens uppgift som fattigvårdsstyrelse. Från 1863-02-13 finns i kommunens arkiv protokoll från kommunalstämmorna i Lysekils kommun. (LP 1993-07-21)

Lysekil har gemensam fjärdingsman med moderförsamlingen Lyse.

1863-02-01/08 I kyrkan uppläses kungörelse om att allmän kommunalstämma skall hållas 13 februari för behandling av:

1. Kommunalnämnden avger årets utgifts- och inkomstförslag.
2. Om grunden för uttaxering av kommunala avgifter för detta år och om fyrksättningen samt beloppet av kommunens utgiftsbehov.
3. Val av revisorer över skolbyggnadens räkenskaper och om amortering och ränta å lånet för skolhusbyggnaden.
4. Val av revisorer för granskning av fattigkassans och övriga räkenskaper.
5. Om Brandordning, Sedlighets-, Sundhets- och Övriga ordningsstadga för Köpingen Lysekil.
6. Om kommunalfullmäktige skola utses eller ej.

1864-03-.. Kommunalstämman beslutar om omarbetat förslag till hamnordning och hamntaxa samt tillägg till ordningsstadgan. Ny barlastkaj skall anläggas vid en skyddad vik på Skeppsholmen.

1868-11-25 Stämman tar upp klagomål från flera personer om att oordning råder i köpingen. Stämman beslutar uppdraga åt ordningsmännen, sexmännen och kommunalnämnden att noga tillse att köpingens Brand- och Ordningsstadga efterlevs.

1868-12-02 Stämman beslutar följa Kungl. Maj:ts nådiga Ordningsstadga för Rikets städer av 24 mars. En ordningsstyrelse tillsätts som får behörighet att ådöma böter upp till 20 riksdaler.

1872 Lysekil tillsätter en tillsyningsman som skall ha tillsyn över ordningstadgans och fattigvårdsförordningens efterlevnad. Till innehavare utses f.d. inspektor J. Olsson. I årets räkenskaper anges hans lön till 36 kronor.

- 1874-02-27 Kommunalstämman tar upp läkarlönen till behandling efter ett förslag från köpingens ordningsman Gustaf Emanuel Bundsen. Lönen beslutas till 2.500 riksdaler årligen "under fem års tid eller så länge han qvarstannar". Det ökade arvodet kräver en utökad taxering.
- 1874 Som medlem i köpingens bärarelag finns f.d. inspektor J. Olsson, tidigare tillsyningsman.
- 1876-11-.. Kommunalstämman tar beslut om att sotning skall ske minst fyra gånger per år. Dessutom tillsätts en kommitté som skall utreda organisationen för polis och brandvakter. Kommittén består av Gustaf Emanuel Bundsen, Johan Bernhard Jonsson, Johannes Wallin och byggmästare August Svensson.
- 1876-12-15 Kommunalstämman beslutar att utarbeta en ny brandordning samt undersöka möjligheterna för att erhålla statsbidrag till två polismän i köpingen. Detta anses nödvändigt då innevånareantalet uppgår till 1200 personer och köpingen dagligen besöks av många främmande personer. (PK, 1876)
- 1878-10-15 Kommunalstämman behandlar framställan från kronofogde Karl Anton Nordvall om att anställa två poliskonstaplar. Köpingen innevånarantal har på 20 år fördubblats och det är angeläget att denna fråga löses. Stämman bordlägger frågan. (PK,1878)
- 1878-10-29 Kommunalstämman beslutar att verkställa beslut från 15 december 1876 att anställa sex brandvakter samt att anställa två poliskonstaplar. Medel för bekostande av tjänsterna görs genom extra uttaxering bland husägare och innehavare av hyreslägenheter. Det uppdras åt kommunens styrelse att anställa lämpliga personer samt utarbeta instruktioner samt få dessa fastställda av Kunglig Befattningshavande.
[Anm/PK: Systemet med extra utdebiteringar för olika uppgifter verkar omständligt och arbetskrävande, varför tar man inte in medel för dessa ändamål direkt över budgeten? Extra utdebiteringar görs även för att avlöna präster och läkaren.] (PK, 1878)
- 1879-01-31 Kommunstyrelsen upprättar en instruktion för polisen. Instruktionen är mycket detaljerad och upptar 28 paragrafer.
Köpingen indelas i två distrikt, första distriktet omfattar Nya Köpingen utom Kyrkvik och Kyrkogatan och andra distriktet Lysekils Gamla Köping, Kyrkogatan och Kyrkvik.
Konstapeln skall efter antagandet av Köpingens styrelse avlägga "Tro-, Huldhets- och Tjensteed".
I paragraf 5 stadgas att "Konstapeln skall patrullera, i synnerhet varest behovet mest påkallas, och är ansvarig för ordning och säkerhet, till person och egendom, samt tillse Kungl Maj:ts ordningsstadga av den 24 mars 1868 och

Hälsovårdsstadgans noggranna efterlevnad inom Köpingen, med skyldighet tillika att lämna skydd åt den som därom finnas i behov" .

Mångahanda arbetsuppgifter ålägges denna polisman, bland annat skall han biträda vid obduktioner av döda samt "ombesörja begravning av funna döda okända personer" inom kommunen.

Instruktionen är undertecknad av G.E. Bundsen å köpingens styrelses vägnar.

[Anm/PK: I protokollen från stämmorna 1879 finns ingen anteckning om att instruktionen behandlats eller godkänts vid kommunalstämma.] (PK 1879)

Kommunstyrelsen anställer i första omgången en poliskonstapel, Alfred Andersson Uddén från Samneröd.

1880-05-.. Kommunalstämman beslutar att 37 personer på grund av fattigdom skall befrias från indrivning av tillsammans 193:15 kronor. Beloppen varierar mellan 1:20 till 23:85. Beslutas vidare att övriga restförda personers ej betalda skatter skall överlämnas till kronofogden för indrivning. Tolv fattighjon befrias dessutom från resterande avgifter till doktors lönen. (PK, 1880)

1880 Inkomstläget vid denna tid fås ur taxeringskalendern. Sjömän, yngre styrmän och bokhållare, brevbärare, bagare och snickare taxeras till 400 kronors inkomst. Poliser, styrmän, äldre bokhållare och yrkesmän har cirka 500 kronors inkomst.

Det är ett fåtal, några skeppare och tjänstemän, som har en inkomst över 1.000 kronor. Postmästaren har 2.832 kronor i lön, tullinspektör Gustaf Emanuel Bundsen 2.800 samt fiskeriintendent Gerhard von Yhlén 2.500. Enligt 1880 års längd är gästgivare Robert Nordvall högst taxerad till 6.000 kronors inkomst.

Det skattefria avdraget är 300 kr och minsta bevillningsbelopp 1 krona. Detta innebär att folk med lägre inkomst än 400 kronor ej betalar skatt.

1881 cirka Lysekils kommun anställer sin andra poliskonstapel, Johan Severin Vinberg.

1882-06-.. Stämman beslutar höja ersättningen till kronorättaren eller fjärdingsman, som är gemensam för Lyse och Lysekil, från 12 kronor per år till 50 kronor.

1883-10-.. Kronofogde Karl Anton Nordvall tillskriver Lysekil med begäran om att en särskild tjänst som fjärdingsman skall inrättas i köpingen. Kommunalstämman beslutar bifalla kronofogdens förslag och tillsätter polisman Johan Severin Vinberg med lönen 50 kronor per år. Vinberg är nu fjärdingsman, polis och nattvakt. (PK, 1883)

1883-01-.. Den nya gatubelysningen med fotogenlampor i Lysekil tas i drift i slutet av månaden. Skötseln av belysningen görs av fd poliskonstapel Axel Hjalmar Bergqvist.

- 1886 Kronofogde Karl Anton Nordvall går i pension och Sven Ljunggren blir vikarierande kronofogde i Sunnervikens fögderi. Ljunggren tillskriver Lysekil och begär förändringar av tjänsten som fjärdingsman. Han kräver bland annat att lönen höjs och att en annan innehavare av tjänsten utses. Stämman höjer lönen till 100 kronor och utlyser tjänsten som ledig. I brist på sökande utses till sist poliskonstapel Alfred Andersson Uddén till fjärdingsman.
- 1886-08-16 I protokollet från kommunalstämman citeras - "Sedan uti köpingens omedelbara närhet, men utom dess område, numera dels å den så kallade Slätten, inflyttat mycket folk uti därstädes uppförda hus och dels trenne stenhuggerier drives med en arbetsstyrka uppgående sammanlagt till omkring 100 man och då dessa stenarbetare understundom inom Köpingen uppträda störande av den allmänna ordningen och polisstyrkan härstädes är för ringa för att kunna som sig bör under dessa förhållanden upprätthålla ordningen, så hade vi i och för anskaffande av nödiga medel till polisens förstärkande, förslag framställt att hos Konungens Befallningshavande i länet begära bidrag från det för länet beviljade anslaget till tillfällig polis".
Stämman beslutar instämma i förslag till skrivelse och uppdrar åt stämmans ordförande att göra framställning om anslag till extra polis. (PK, 1886) (LP 1993-07-29)
- 1887-07-18 Paragraf ett i stämmoprotokollet från denna extra stämma lyder sålunda: "Som det blivit bekant att Hans Maj:t Konungen nästa onsdag ämnar landstiga i Lysekil, hade kommunalstämman blivit utlyst för att besluta om anslag till flaggning och skjutning samt polisförstärkning."
Stämman beslutar anslå ett belopp ej överstigande 400 kronor till bestridande av förenämnda utgifter. Följande herrar väljs för att ordna arrangemangen i samband med besöket, nämligen: Ernst Radhe, J. Hjelmgren, Carl Magnus Lindebäck, B. Lycke, John Lycke, Carl Pihl, Rud. Pik samt A.M. Netterblad. (PK, 1887)
- 1888-01-02 Vid årets första kommunalstämma föreligger en skrivelse från kronofogden med begäran om val av ny ordningsman efter tullinspektör Bundsen som avsagt sig uppdraget. Stämman föreslår enhälligt kaptenen och riddaren, välborne herr C.S. Lilliehöök, som förklarar sig villig att antaga ordningsmannabefattningen. (PK, 1888)
- 1888 Fjärdingsman Alfred Andersson Uddén avskedas. Som polis utses vicekorpralen vid Bohusläns regemente Anders Johansson Dahl, Kville. På statsbidrag tillsätts sedan en tredje polis, J.A. Carlqvist.

- 1888-09-.. I Kyrkvik inträffar en mystisk brand. En belöning utlyses för gärningsmannens gripande. Ordningsman kapten Clas Sixten Lilliehöök motionerar vid en stämma om särskild brandutrustning för Kyrkvik.
- 1889 Till fjärdingsman i Lysekil utses poliskonstapel Anders Johansson Dahl.
- 1890 Poliskonstapel J.A. Carlqvist avgår och ersätts av stenhuggare August Svensson Ehnberg.
- 1892-08-01 Hälsovårdsnämndens ordförande inkommer med en skrivelse till fullmäktiges sammanträde, vari han uppmanar köpingen att vidtaga vissa åtgärder till förebyggande av kolera.
[Anm/PK: Skrivelsen innehöll bland annat följande:] Åtgärder för befordrande av renlighet i allmänhet i gårdar, på gator och öppna platser, diken mm, dels för sjukvård, därest farsot skulle inträffa, samt förordas ökat antal sundhetspoliser, anskaffande av desinfektionsugn, sjukbåtar och sjukvagn och nuvarande fattighusets apterande till sjukhus genom att de som nu bebo detsamma på köpingens bekostnad inhyses på andra ställen." Fullmäktige tillstyrker förslaget och uppdrar åt Hälsovårdsnämnden att åtgärda detsamma samt anslår 1.000 kronor för bestridande av kostnaderna för genomförandet. (PK, 1892)
- 1893-03-.. Tossene kommunalstämma behandlar en skrivelse från kronofogden. Av den framgår att Alexis Lundin i Åby hemställt hos chefen för kronobåten SVENSKSUND att denna båt vid lämplig tidpunkt måtte bryta isen på de mindre fjordarna, bland dem Åbyfjorden. Stämman anser att även Hunnebostrands och Bovallstrands fjordar bör brytas, så att fiskelägena slipper vara stängda av is. Stämman vill ej binda sig för någon betalning i sammanhanget.
- 1893-06-.. Kommunalstämman tillsätter en särskild kommitté för brandväsendets ordnande. Kommittén består av Fredrik Carlsson, Magnus Radhe, August Lysell och telegrafkommissarie Gustaf Sigurd Sommar.

Kommunalfullmäktige beslutar tillsätta en föreståndare för fattighuset. Den förste innehavaren av denna tjänst blir poliskonstapel Anders Johansson Dahl.
- 1893 Lysekils Brännvinsaktiebolag ger en vinst till köpingen på över 30.000 kronor. Skatten till den borgerliga kommunen inbringar 17.000 kronor. Fattigvårdens utgifter har ökat på ett oroande sätt. För att råda bot på problemet tillsätts en polis som skall betjäna fattigvårdstyrelsen och hälsovårdsnämnden. Tjänsten besätts av konstapel August Svensson Ehnberg. Till hans ersättare vid ordningspolisen utses fd vicekorpral Carl Bergström.

- 1894 Poliskonstapel Anders Johansson Dahl avgår och ersätts av Carl August Lindow. Dahl övergår till annan verksamhet - han och Johan Severin Vinberg blir Brännvinsbolagets föreståndare i gamla köpingen. Orsaken till avgångarna beror säkert på köpingens löner till polisen. Under 1880-talet är lönen 500 kronor per år inklusive ersättning för kläder, 1889 höjs lönen till 600 kronor, 1896 får polisen 75 kronor per månad.
- 1894 Fattigvårdens utgifter sjunker detta år till 7.420 kronor. Den nya polistjänsten är säkert orsaken.
- 1895-03-30 Brandförsäkringsbolagens Tarifförening hade i skrivelse påtalat köpingens dåliga brandberedskap och föreslog en upprustning i sju punkter. Skedde inte detta skulle assuranspremien höjas betydligt. Bland annat föreslogs anordnandet av 10 stycken brandskåp utplacerade på lämpliga platser inom köpingen samt anläggandet av en centralapparat på polisvaktkontoret, där vakt skall finnas i tjänst hela dygnet. Från vaktkontoret skall finnas möjlighet att per signalförbindelse kalla tio brandkarlar vid brandlarm. Skrivelsen rekommenderade dessutom inköp av diverse brandattiraljer såsom ny ångspruta med slang mm. Nysatsningen beräknades kosta 10.250 kronor. Fullmäktige beslutade antaga förslaget samt uppdrog åt kommunalnämnden att upptaga lån på beloppet under två år. (PK, 1895)
- 1895-09-18 ”Polisväsendet. Poliskonstapeln C. A. Lindoff har från och med den 15 i nästa månad erhållit begärt afsked. Ansökningar, egenhändigt skrifna, ställda till Lysekils köpings styrelse, för erhållande af den ledigpolistjänsten, skola inlemnas före denna månads utgång till köpingens ordningsman.” (Lysekils Posten, 1895-09-18/KJ)
- 1895 Poliskonstapel Carl August Lindow avgår och ersätts av Claes Edvard Andersson Rosén.
- 1896 Fjärdingsmannatjänsten skiljs från polistjänsten. Till ny fjärdingsman utses nattvakt Johan Alfred Johansson. Han är även extra förman vid köpingens arbeten.
- 1896-10-10 Fjärdingsmannen erhåller höjd lön till 400 kronor per år. (PK, 1896)
- 1897-11-09 I fredags voro inkallade till polisförhör i Lysekil ett halft dussin pojkar om 10-15 år, för att höras i en hel hop saker, som lågo dem till last. Som exempel på oförbätterlighet kan nämnas att en dylik gynnare, 14-åriga Frans Henning Persson, som för en kort tid sedan stod tilltalad för tillgrepp af 10 kronor jemte diverse andra saker och hvarför han stod för rätta vid senaste tinget i Qvistrum, några dagar derefter föröfvade stöld ur en båt vid den sk Anderssons brygga härstädes, dervid diverse varor tillgrepos och gömdes. Dessa barn gifva vår

polis mer att göra än hvad man kan tänka sig. Det är egentligen i samhällets utkanter och främst den sk Slätten (tillhörande Lyse socken), der dessa rövvarfrön hafva sina "hem". (BN 1897-11-09)

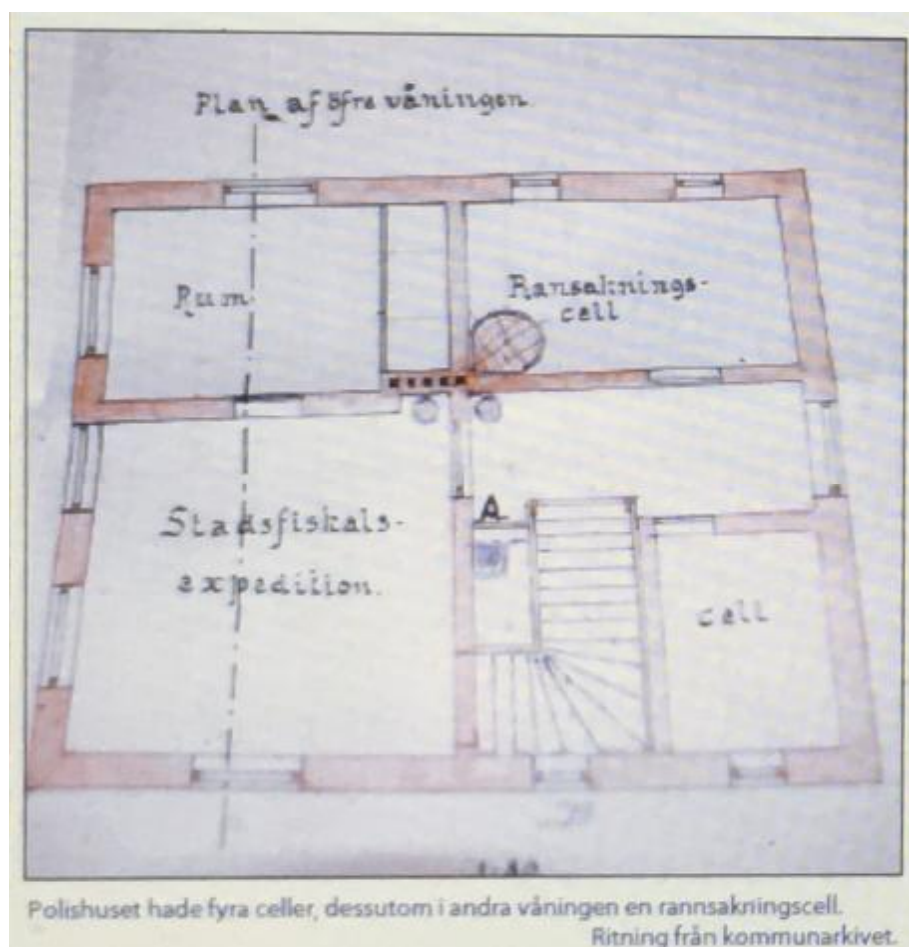
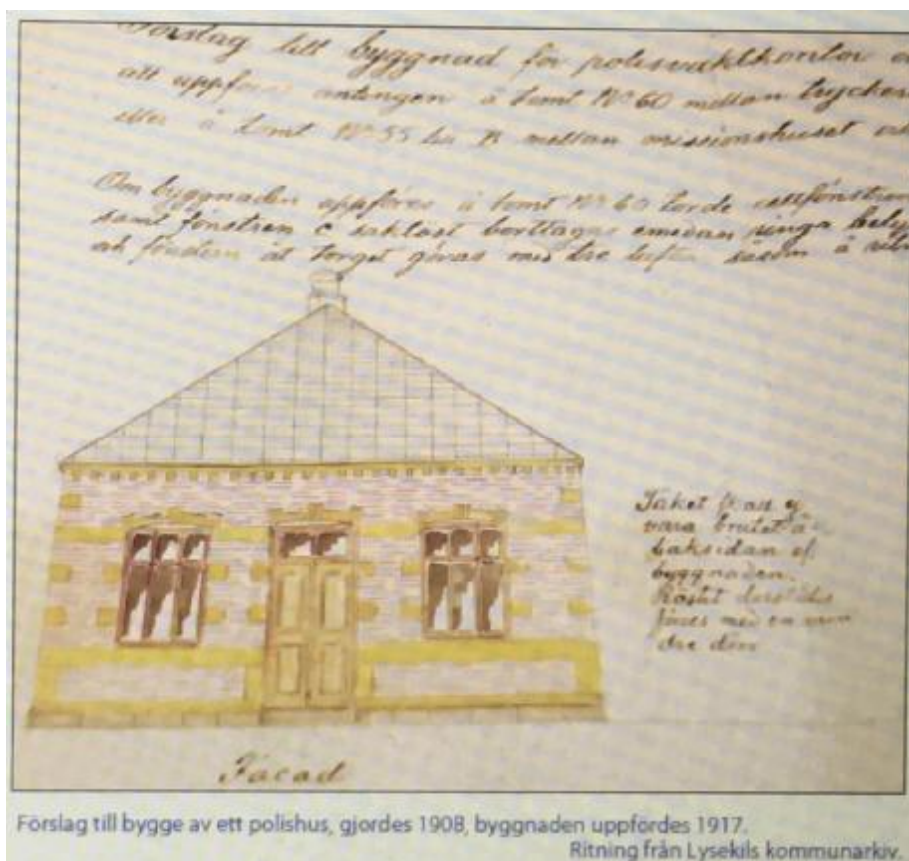
- 1898-03-01 Fastighetsköp – hälsovårdspolis August Ehnberg har sålt sitt hus med tomt å Blekebacken till herr Karl Olsson härstädes till obekant pris. Tillträde [sker] den 1 mars. (Skärgården, 1898-03-01/KJ)
- 1899-04-10 Vid fullmäktigesammanträdet har fullmäktige att taga ställning till en alldeles speciell skrivelse, som här återges i sin helhet.
”Till herrar kommunfullmäktige i Lysekil. Vi tillåta oss fästa uppmärksamheten på det särdeles snuskiga skick, i vilket den plan, som för ett par år sedan bildades genom fyllning i sjön utanför tomten till huset n:o 50 vid Kungsgatan härstädes befinner sig.
Vid ena ändan av densamma ligger en större avskrädeshög, som dagligen förstoras ehuru ett antal höns göra sitt bästa att sprida densamma. Platsen användes även med förkärlek av ligapojkar, bönder och kärringar till avträde, som till upplag av gamla tunnor, söndriga lådor, båtar och annat skräp, även av mer eller mindre (mest mindre) nyktra individer till dansplan, brännvinsfördelningsställe och slagfält. Någon polis synes där aldrig.
För den händelse att herrar fullmäktige ej skulle finna skäl själva vidtaga någon åtgärd för avhjälpan av ovan påvisade missförhållande, hemställes, huruvida det må tillåtas oss, att på vår bekostnad avstänga platsen ifråga.
Lysekil den 1 april 1899, N.O. Ericsson, Fredrik Lundström.”
Fullmäktige uttalade att de inte hade befogenhet över området då det ägdes av Lysekils Jordägare.
[Anm/PK: Den omskrivna platsen torde vara det sk Vadet, ett uppfyllt område utanför Kungsgatan 59 – Landsvägsgatan 1, nuvarande bangårdsområdet. Skrivelsen är den första som är maskinskriven och bifogad protokollet. Den visar denna tidens samhällsproblem och att det även då fanns ”Vän av ordning”, som lade sig i vad som hände i köpingen.] (PK, 1899)
- 1899-08-15 Köpingens ordningsman A.H. Malm meddelar vid fullmäktiges sammanträde att det visat sig nödvändigt att ordna med extra polisbevakning med två poliser å gatorna från kl 8 på kvällen till klockan 12 på natten innevarande månad. Kostnaderna utgjorde 50 öre per timma och konstapel. Fullmäktige godkände kostnaderna. (PK, 1899)
- 1899-09-26 Lönen för fjärdingsmannen höjs från 400 kronor till 600 kronor per år. (PK, 1899)
- 1900-12-07 Blåbandsföreningen anhöll att erhålla huset vid Rosviksgatan där polisvaktkontoret är inrymt, som gåva eller köpa det billigt för att där anordna ett Sjömanshus. Framställan är undertecknad av August Ehnberg, Joh. Lundell och C.M. Gustafsson.

- Fullmäktige avslag framställan med motiveringen att detsamma behövdes för kommunens egen verksamhet, torts det behjärtansvärda ändamålet. (PK, 1900)
- 1901-07-30 Fullmäktige beslutar att bygga till fattighuset för att bereda bostad åt fattigvårdspolisen. Kostnaden beräknades till 1.850 kronor. (PK, 1901)
- 1902-12-29 Till årets sista fullmäktigemöte anhåller poliskåren att kommunen måtte anslå ett belopp som placeras räntebärande för att bilda en grundfond för en blivande pensionsfond för poliserna. Fullmäktige anser att en särskild fond vore onödig och att pensionering kan beslutas i varje särskilt fall. (PK, 1902)
- 1903 Då Lysekil tillträder sina stadsrättigheter består poliskåren av tre ordinarie konstaplar, vilka med biträde av hälsovårdspolisen och stadsvaktmästaren sköter ordningen på gatorna under dagen samt håller vakt i poliskontoret dygnet runt. Under natten sköts patrulleringen av nattvaktare, vilkas antal är åtta på sommaren och tolv på vintern. Lysekils förste stadsfiskal inser genast att poliskåren är för fåtalig samt utverkar därför att en extra konstapel tillsätts redan under året. (AS/LP 2002-02-22)
- 1903-08-.. Fjärdingsmannatjänsten upphör. Magistraten utser förre fjärdingsman J.A. Johansson till stadstjänare. (PK, 1903)
- 1903-11-11 **Poliskontoret** Sedan poliskonstaplarna hos hälsovårdsnämnden anhållit om besiktning av nuvarande polislokalen, har nämnden utdömt denna som sådan, emedan dels väggarna därstädes äro till den grad behäftade med ohyra, att denna näppeligen kan oskadliggöras, dels även i övrigt osunda förhållanden där äro rådande.
På grund härav har magistraten beslutat, att poliskontoret med allra första skall förläggas till fd köket i rådhusvåningen, en åtgärd, vilken måste betecknas som ur alla synpunkter praktisk och välbetänkt. (Skärgården 1903-11-11/KJ)
- 1904-02-27 **Då det visat sig att** Kalkbackåknigen här i staden försiggår med stor ovarsamhet samt att densamma ofta fortsättes in på nätterna, därvid oljud ej sällan förekommer, får Magistraten härmed underrätta allmänheten, att stadens poliskår beordras tillse, att sådant ej vidare äger rum och att kalkbackåkning icke förekommer efter klockan ½ 10 e.m. samt att ohörsamhet mot polismans föreskrifter i fråga härom kommer att i laga ordning beivras. Lysekil den 26 februari 1904. Magistraten.. (Lysekils-Kuriren 1904-02-27/KJ) (Skärgården 1904-02-27/KJ)
- 1904-05-01 Den stora stenhuggarekonflikten i Bohuslän utbryter och kommer att pågå i 218 dagar. Strejken berör 9 arbetsgivare och 1 200 arbetare från Lysekil till Grebbestad. Lastning av sten sker ändå med hjälp av strejkbrytare från Göteborg som arbetar under polisskydd. (www.vagvalvanster.se)

- 1904-07-11 Trots polismans tillsägelse hade fabrikör August Wallin från Uppsala färdats å velociped i Rosviks- och Kungsgatorna, varjämte han å poliskontoret grovt förolämpat den polisman som antecknat honom. Svaranden uteblev även denna gång. Han fälldes att för förfallolös utevaro vid 2 tillfällen plikta inalles 15 kronor. Målet förekommer ånyo den 18. (Skärgården 1904-07-11/KJ)
- 1904-08-26 Drätselkammaren föreslår vid stadsfullmäktiges möte att låta uppföra ett nytt polishus. Byggmästare Oskar Wallén erbjuder staden att uppföra ett nytt polishus på tomten n:o 55 mellan Missionshuset och Stadshotellet för en kostnad av 3.160 kronor. Fullmäktige beslutar enligt förslaget. (PK, 1904)
- 1904-08-27 Stadsfullmäktige [mm] Beträffande magistratens hemställan och anskaffande av andra lokaler för polisvaktkontor med häkte hade drätselkammaren i nytt yttrande påpekat, att sedan nu den samfällda jorden inköpts av staden, den för ändamålet synnerligen lämpliga tomten n:r 55 blivit tillgänglig, vadan kammaren tillstyrkte att sagda lokaler måtte i enlighet med redan godkänd arbetsdevis där uppföras med antagande av snickare O. Walléns anbud å 3.160 kronor (ett anbud av herr August Werner slutade å 3.800 kronor). Huset skall täckas med plåt.
Med gillande av drätselkammarens utlåtande anmodade fullmäktige kammaren att genast låta påbörja arbetet och därtill upplåna medel ur hamnkassan.
Under diskussionen uttalade herr B.P. Jonsson önskvärdheten av att i fall sådana som det förevarande kammaren hädanefters ville infordra anbud genom tidningsannons. (Skärgården 1904-08-27/KJ)

Planritningar av det nya polishusets fasad samt övervåningen på polishuset ses på de två bilderna nedan. Bilderna är hämtade från Lysekils kommunarkiv.
(Text och bilder av Terje Fredh LP 2017-01-13)

Lysekils nya polisstation står dock ej klar förrän 1910, se vidare nedan.

- 1904-10-29 Fullmäktige beslutar anhålla hos Kungl. Maj:t att få upptaga ett lån på sammanlagt 600.000 kronor, för bestridande av dels köpet av Jordägarnas mark och dels andra markområden samt byggnation av polishus och inlösen av diverse andra lån. Beslutet var enhälligt. [Anm/PK: Beloppet var efter den tidens penningvärde mycket högt och torde räknat i dagens penningvärde uppgå till omkring 20 miljoner kronor.] (PK, 1904)
- 1905-01-28 **Kostar nog mer än det smakar.** I onsdags e.m. blev en drucken person anhållen i Gamla köpingen av polisen. På väg till finkan ingrepp emellertid den anhållnes kamrater och befriade honom, men friheten blev av kort varaktighet, han greps snart för andra gången och burades nu in. De agerande voro från Norra Grundsund. Man har god råd när man består sig sådana ”nöjen”. Lagen stadgar höga böter eller t.o.m. straffarbete för den som befriar av polisen anhållen person. Men en del arbetare tyckes ännu icke ha upptäckt något bättre användningssätt för sina surt förvärvade slantar än att kasta bort dem på fylla och onödiga böter. (Lysekils-Kuriren 1905-01-28) [IMG_0540]
- 1905-03-30 **Ny lotsutkik i Lysekil** Berget där lotsutkiken nu har sin plats är som bekant bortarrenderat till Granitaktiebolaget C.A. Kullgrens enka och kommer att av bolaget avverkas.
Med anledning härav föreslår nu lotskaptenen i Göteborg såsom lämplig plats dit lotsutkiken skulle kunna flyttas, det sk Sandberget och begär där upplåtelse av en tomt av 400 kvadratmeter med rätt för Lotsverket att från fd polis Bergströms hus till lotsutkikens blivande plats anordna en gångväg av minst 2 meters bredd, vilken väg ej må genom stensprängning eller på annat sätt skadas. (LP 1905-03-30/KJ)
- 1905-05-31 **Utmärkelse.** Skomakare Anton Edvard Hansson, som alltsedan 1879 tjänstgjort i Lysekils samhälle, dels som nattvakt, dels såsom extra poliskonstapel och därvid ådagalagt ordentlighet och nit, erhöll i måndags å rådhuset Patriotiska Sällskapets silvermedalj som hederstecken. (Lysekils-Kuriren 1905-05-31/KJ) [Anm: H. är född 1839.]
- 1906-03-10 **Ur ett Lysekilsbrev** i tidningen ”Fäderneslandet” tillåta vi oss hämta följande: Om vår brännvinskrog, som är belägen strax nedanför ”Konsulliden” torde ej vara ur vägen att yttra några ord. Den förestås sedan några år tillbaka av en fd polis vid Vinberg.
Ur ordningssynpunkt – dvs i så måtto, att herr Vinberg, en handfast karl kan uppträdande bråkmakare i kragen och forsla dem ut – lämnar krogen inte något att önska. Nej tvärtom. Men med renligheten är det sämre beställt. Männe icke en skurning av krogens golv oftare än som nu sker vore på sin plats? Jag bara frågar.

I övrigt te sig lokalerna rätt ruskiga, målade som de ej varit på många herrans år. Det förefaller besynnerligt att ett brännvinsbolag, vid vilket det sk Göteborgssystemet tillämpas, ej gör något för sina stackars kunders trevnad. Och dock har detta system, gamle salige avsomnade redaktör Hedlunds skapelse, satt som sin uppgift att först och främst ivra för nykterhetens befrämjande i gamla Sverige. Sat sapienti! Märkvärdigt nog tillhandahåller ej bolaget å sin krog kunderna någon mat. Mången främling har storligen förundrat sig häröver. Vore ej ett sådant tillvägagångssätt på sin plats. Jag skulle tro det.

Men bolaget tyckes uteslutande lägga an på att sälja så mycket sprit som möjligt ... suga pluringarna ur de stackars dryckesoffrens fickor. Det är allt.

(Lysekils-Kuriren 1906-03-10/KJ)

- 1906-07-09 Stadens poliskonstaplar Johan Adolf Winge, Rudolf Ljunggren och Axel Hörnfeldt får löneförhöjning av stadsfullmäktige. Lön utgår med 1.150 kronor samt beklädnadsersättning med 120 kronor, allt per år. (PK, 1906)
- 1907-06-12 **Den elektriska belysningen inom staden.** Överenskommelse har nu träffats mellan staden och Lysekils Elektriska AB beträffande belysningen inom staden; sedan drätselkammaren godkänt bolagets framställda begäran att den kostnadsfria nyanläggningen begränsats till 20 smålampor och att de lokaler, som skulle åtnjutas det billigare priset, begränsades till rådhuset och poliskontoret. (Lysekils-Kuriren 1907-06-12/KJ)
- 1907-09-.. Ett större slagsmål etablerades i tisdags kväll utanför stadsparken av ett par kända poliskunder, Karl Sällström och Gottfrid Håman. (LP 1907-09-05/KJ)
- 1907-09-26 Fullmäktige beslutar att höja nattvakternas lön från 25 kronor till 50 kronor per månad. [Anm/PK: Nattvakterna var anställda som extra poliskonstaplar.] (PK, 1907)
- 1908-06-16 Obefogad angivelse – Direktör Laurin vid Lysekils Mekaniska Verkstad hade för den tid bolaget ägde Bassholmens Mekaniska Verkstad instämt till polisdомstolen i Göteborg med yrkande om ansvar för det han underlåtit att hos vederbörande anmäla att han upphört använda minderåriga i arbetet vid sagda verkstad.
Svaranden genmälde härtill, då målet i tisdags var före, att någon sådan anmälan icke gjorts och icke kunde göras enär aldrig några minderåriga arbetare där använts. Då svaranden ansåg anmälan obefogad så begärde han att av den det vederbör bli tillerkänd 50 kronor i ersättning för inställelsebesväret i målet.
För infordrande av vederbörligt bevis i saken uppsköts målet. (LP 1908-06-18/KJ)
- 1908-06-17 **Militär och lumpenapoliser till Lysekil?** <fotograferas>. (Lysekils-Kuriren 1908-06-17/KJ)

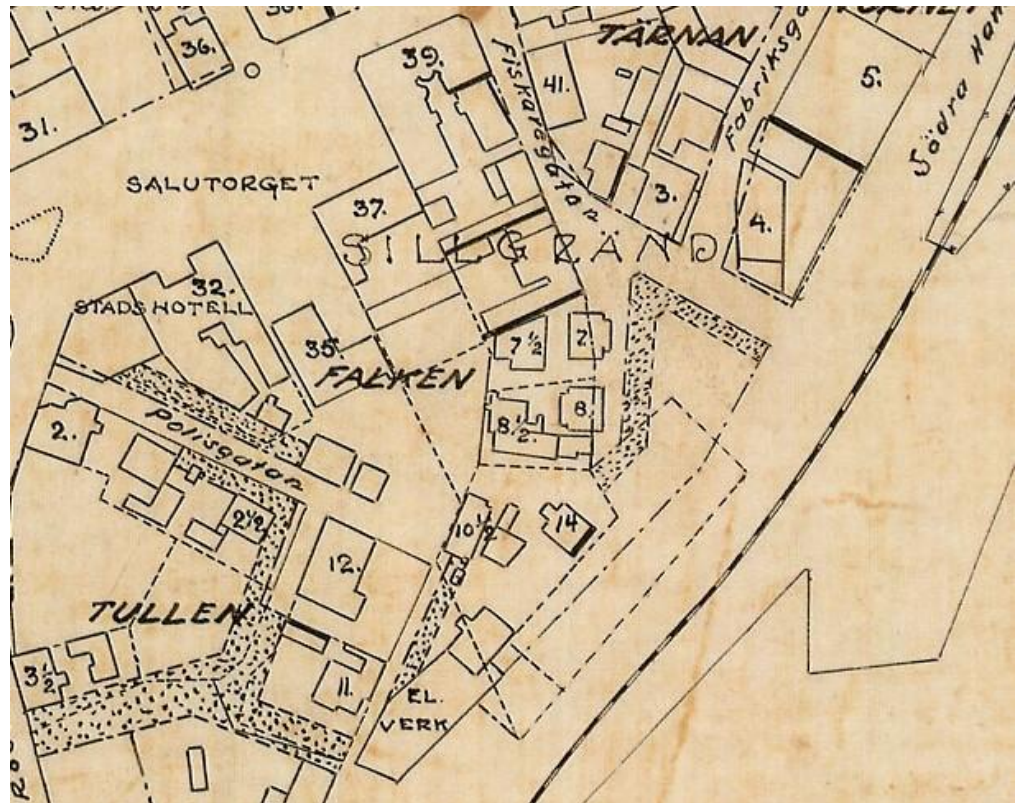
- 1908-09-16 **Motorbåtars navigering.** För motorbåtar finnes i författningen föreskrivet, att, då de på dagen framdrivas av motor och samtidigt föra segel, skola de en svart cylinder av bestämd storlek, hava uppsatt på plats å fartygets för där den bäst synes.
Emot detta stadgande försynda sig ofta en del motorbåtsägare. I följd härav har ett större antal dylika båtägare från skärgården blivit anmälda hos polisen i Göteborg. Förseelsen hade skett då båtarne manövrerats inom hamnområdet därstädes. (Lysekils-Kuriren 1908-09-16/KJ)
- 1908-10-.. Vid fullmäktiges sammanträdet föreligger ett förslag från Magistraten om ny polisorganisation. Av förslaget framgår följande: Fem nya konstapeltjänster inrättas, varigenom de ordinarie konstaplarnas antal bliver åtta samt att som biträde vid nattjänstgöring anställs fyra extra konstaplar (nattvakter). Kostnaden för denna organisation uppgår till 12.500 kronor per år. Fullmäktige beslutar enligt förslaget och att organisationen skall gälla från den 1 januari 1909. (PK, 1908)
- 1909-05-22 Vid sammanträdet skall fullmäktige ta ställning till en framställning från en extra poliskonstapel om pension. På grund av sjukdom kunde konstapeln inte fullgöra sin tjänst. Oenighet råder huruvida vederbörande skall erhålla pension eller gratifikation. Efter votering bestäms att det skall utgå gratifikation med 300 kronor per år att utbetalas med 25 kronor per månad under sökandens livstid. (PK, 1909)
- 1910 Lysekils första polisstation vid Polisgatan mitt emot Emanuelskyrkan står färdig. (AS/LP 2002-03-08)
- 1910-06-20 Enligt Magistratens protokoll från den 6 juni 1910 har ”Lysekils Nykterhetsföreningars Centralkommitté” gjort framställan om förbud av kortspel som, särskilt under sommaren förekommer i stor utsträckning i det fria. Oftast spelas det om förhållandevis stora summor och spelet medför stora olägenheter för vederbörandes ekonomi och frestelser för de unga. I fullmäktiges protokoll konstateras att förbud av kortspel å stadens torg och andra allmänna platser redan gäller och att det åligger polisen att tillse att beslutet efterlevs. (PK, 1910)
- 1912-01-31 Tidningen PASS, Tidskrift för polismän, som utges i Göteborg, innehåller en serie artiklar med rubriken Vår småstadspolis. Lysekil behandlas i häfte nr 1 år 1912-01-31. Alla poliskonstaplarna finns porträtterade i artikeln: Per August Mattsson, Johan Adolf Winge, C. Rosendahl, A. Svanberg, G. Jönsson, Carl Ivar Alexandersson, Rudolf Ljunggren, J. Wahle, John Sigurd Berndtsson, E. Aronsson och J.H. Lundén samt stadsfiskal Elias Sandell. (Nya Lysekils-Kuriren 1912-01-31/KJ) (AS/LP 2002-02-22) [Anm: De refererade artiklarna är i texten sammanslagna.]

- 1912-05-09 I natt ha nedbrunnit fotograf M. Jakobssons tvåvåningshus vid Kungsgatan, hotell Continental [Anm: f.d. Hotell Lysekil] samt fabrikör Carl Olssons, poliskonstapel Ljunggrens och delvis kamrer Anderssons hus i Lysekil. (BN 1912-05-09) (AS/LP 2005-12-29) [Anm: Branden drabbar i huvudsak kvarteret Midgård.]
- 1912-11-05 Carl Julius Nordström med flera husägare vid Bansviksbergsgatan gör genom magistraten framställan om att gatan utläggs och medel reserveras i 1913 års stat för gatans iordningsställande. Frågan remitteras till Byggnadsnämnden och Drätselkammaren för yttrande.
- Förbudet att åka cykel på stadens gator behandlas på nytt. Efter överläggning beslutas att förbudet skall upphävas, utom på sträckan Rosvikstorg till Strandhotellen, där förbudet skall kvarstå.
- I en skrivelse till fullmäktige begär stadens poliskonstaplar löneförhöjning med 200 till 300 kronor per år. ”Härmed få vi undertecknade konstaplar vid härvarande poliskår med stöd av de stegrade levnadskostnader som här under de senaste åren inträtt, vördsamt ingå till Magistraten med denna begäran”. Undertecknat av följande konstaplar: J.A. Winge, Rudolf Ljunggren, C.I. Alexandersson, E. Lilliefelth, P.A. Mattsson, Karl Gustafsson, J. Berntsson, Erland Th. Pihl och Karl Högberg. Magistraten tillstyrker framställan med vissa justeringar av begärda belopp. Fullmäktige remitterar ärendet till Drätselkammaren för yttrande. (PK, 1912)
- 1912-11-29 Kommunfullmäktige bifaller Magistratens förslag till löneförhöjning för poliserna.
Fullmäktige beslutar iordningställa Gamla Strandgatan samt stensätta densamma för en kostnad av 6.800 kronor.
Framställan om iordningställandet av Bansviksbergsgatan avslogs. Däremot beslutades att komplettera Rosviksbergsgatan med stödmur och räcke samt bortforsla kvarvarande skrotsten. (PK, 1912)
- 1913-10-02 Vid stadfullmäktigesammanträdet väljs stadens första Pensionsnämnd. Följande personer väljs till ledamöter i nämnden: stenhuggare Patrik Johansson, arbetare August Thorsson, skomakare P.A. Malmrot, lotsförman Emilius Hörman, handlande E.W. Olsson och hälsovårdspolis August Ehnberg. (PK, 1913)
- 1914-05-05 Till ordinarie poliskonstapel i Lysekil efter Erland Pihl, som avflyttat till Katrineholm, har antagits extra konstapeln Henrik Lundén. Till polis på Slätten i stället för Lundén har antagits extra poliskonstapeln Johansson. (Nya Lysekils-Kuriren, 1914-05-05/KJ)

- 1914-05-.. Vid stadsfullmäktigesammanträdet behandlas på nytt Slättens municipalsamhälles skiljande från Lyse kommun. Slätten har hos konungen gjort framställan om bildandet av en egen kommun. Fullmäktige beslutar ”tillstyrka framställan under förutsättning att samhället kunde lösa frågorna om polisväsendet, sundhets- och fattigvården mm”. Samtidigt konstateras att ett samgående med Lysekils stad ännu inte är aktuellt. (PK, 1914)
- 1914-06-23 Lysekils Rådhusrätt. Sjöman E.B. Fred från Valbodalen stod tilltalad för fylleri och för ha gjort motstånd vid anhållandet samt därunder ha övat misshandel mot konstaplarna som anhållit honom.
Han hade uppträtt berusad å kajen vid Norra hamnen samt flera gånger hoppat i sjön, varur han dock uppdrogs. Då ett par konstaplar, Lundin och Alexandersson, mellan kl. 6 och 7 på kvällen, detta var i lördags, kom för att ta honom, intogs han av det vildaste raseri samt sparkade och slog kring sig. Konstaplarna måste frakta honom till arresten per vagn och när han kom dit gjorde han ytterligare motstånd och bet även Alexandersson i handen. Målet uppskötts till nästa måndag för infordrande av nödiga papper. (Nya Lysekils-Kuriren, 1914-06-23/KJ)
- 1916-03-02 Fullmäktige beslutar med 11 röster mot 10 att stadens ordinarie poliskonstaplar skall erhålla 10 kronor per månad i dyrtidstillägg. Dock endast till årets slut. Ej ordinarie konstaplar skall utfå ett engångsanslag på 25 kronor. (PK, 1916)
- 1916-10-28 En polisenämnd torde kommas att införas i Lysekil, såsom rådgivande till magistraten i polisärenden och övriga ordningsfrågor. Man tänker sig magistratens ordförande och brandchefen såsom självskrivna ledamöter samt tre valda av stadsfullmäktige. (Nya Lysekils-Kuriren, 1916-10-28/KJ)
- 1916-11-24 Stadens poliskår begär i skrivelse till fullmäktige att ett dyrtidstillägg av 10 kronor per månad skall utgå tills vidare. Framställan bifalls av fullmäktige. (PK, 1916)
- 1917-12-18 Stadens sex ordinarie och fyra extra poliskonstaplar gör i skrivelse till fullmäktige framställan om löneförhöjning enligt följande: Ordinarie konstapel från 1.200 till 1.600 kronor per år samt beklädnadsersättning från 150 till 200 kronor per år. Extra konstapel från 30 till 45 kronor per månad samt beklädnadsbidraget utgår med 60 kronor per år och dyrtidstillägget höjs från 20 till 40 kronor per månad. Fullmäktige beslutar enligt förslaget. Enligt protokollet från den 18 december anhåller samtliga av stadens anställda om höjda löner eller dyrtidstillägg. [Anm/PK: Lönerna var låga och priserna på livsmedel och övriga kostnader i stigande.] (PK, 1917)
- 1918-02-05 Magistraten hade remitterat ett cirkulär ”rörande särskilda åtgärder för ordningens upprätthållande i landet under nu rådande oroliga tidsläge, däri

ifrågasatts, bland annat, upprättande av reservpolisstyrkor i städer och på landsbygden”. Magistraten begärde anslag på 1.000 kronor för anställning av fem reservpoliser. Fullmäktige beslutade enligt Magistratens framställan. (PK, 1918)

1918-12-28 Ur ordningssynpunkt har julen för Lysekils vidkommande varit exemplarisk, i det polisen icke behövt invitera någon enda till julvistelse å pensionatet. (Nya Lysekils-Kuriren, 1918-12-28/KJ)

1918 Ett utklipp från Lysekils karta från detta år. Polisstationen ses i bildens mitt norr om huset på adressen Polisgatan n:o 12, Polisgatan 10 – jämför med kartan från år 1932 nedan.

1919-06-28 Polisen i Lysekil, närmare bestämt stadsfiskalen, har f.n. under utredning en historia, som inträffat under natten till fredag. En person, som heter Larsson och som någon tid arbetat i Norge, hade på torsdag e.m. i sällskap med några personer från Slätten druckit vin i Stadsparkens restaurant så att de blivit berusade. På fredag morgon vaknade Larsson hos Eklund i Ålevik. Någon kännedom hur han kommit dit har Larsson inte. Han saknade emellertid nu sin plånbok, vilken på torsdag e.m. innehöll 2.130 kronor, därav en norsk 1.000 kronosedel och en dito à 500 kronor, det övriga i svensk mynt. Utav beloppet hade en del, obekant hur mycket, åtgått vid besöket å restauranten.

De personer, som voro i sällskap med Larsson på torsdag, ha under fredagen varit uppkallade till förhör, men hade de på fredag middag inte haft några upplysningar av värde att lämna. (Nya Lysekils-Kuriren, 1919-06-28/KJ)

1920-02-18 En konstig individ iaktogs i lördags e.m. på Gamla Strandgatan härstädes. Mannens besynnerliga uppträdande gjorde att polisen fann sig föranlåten att taga närmare befattning med honom. Han medtogs till poliskontoret, men hans egendomliga uppträdande gav vid handen att han ej var fullt klok. Framställda frågor vägrade han besvara. Till slut fick man dock veta att han var snickare till yrket och hette Herman Andersson, född i Norge 28 december 1886. Det befanns sedan att han varit i kontakt med rättvisan här i Sverige. Såsom norsk undersåte blev han, då han saknade pass, utvisad från Sverige och med poliseskort fördes han på måndagen till norska gränsen. (Nya Lysekils-Kuriren, 1920-02-18/KJ)

1920-04-07 Bilolyckans efterspel. Stadsfiskalen hade instämt chaufför O.H. Johansson från Slätten med yrkande om ansvar på honom för förseelse mot förordningen om automobilkörning.

Anledningen härtill var att den av svaranden förda bilen den 10 mars på Södra Hamngatan överkört förre styrmannen Fredrik Hansson från Kyrkvik, varvid denne erhållit åtskilliga svårare skador samt avled den 16 mars, närmast som följd av lunginflammation, vilken inställde sig på grund av det läge Hansson måste intaga.

Av utredningen framgick, att bilen var på väg mot järnvägsstationen i sakta fart. Hansson och en annan person hade stått på gatan, inbegripna i samtal. På cirka 10 meters avstånd från bilen hade chauffören signalerat. Detta hade icke observerats av dem och bilen gjorde därför en sväng åt sidan för att inte köra på dem. Just i det samma hade den andra personen gjort Hansson uppmärksam på bilen och Hansson hade då blivit irriterad samt sprungit åt sidan mot bilen. Denna hann nu ej stoppas, utan skärmen knuffade till Hansson, så att ena bakhjulet gått över benet och handen på honom. Åsyna vittnen ansågo att Hansson själv varit orsak till olyckan. Detta ansåg även svaranden samt bestred åtalet. Åklagaren erhöll uppskov till om måndag för att inkomma med läkarintyg. (Nya Lysekils-Kuriren, 1920-04-07/KJ)

1920-06-23 Den illa gör, han - far. En yngling, Justinus Malmström från Slätten, hade vid nyårstiden deltagit i inbrottsstölden i **Frilagers** affär vid Gamla Strandgatan. Som han var den av de tre ynglingarna, vilka begått brottet, som var mest redobogen att erkänna saken och underlätta utredningen, skulle med hans straff, tre månaders straffarbete, anstå. Han skulle under en tid av tre år övervakas av poliskonstapel J.H. Lundén.

Herr Lundén har emellerid anmält för stadsfiskalen att Justinus Malmström rymt sin kos. Med anledning härav anmälde stadsfiskalen saken för rådhusrätten, som nu upptager den till behandling. Rättens beslut kommer att meddelas nästa måndag. (Nya Lysekils-Kuriren 1920-06-23/KJ)

- 1920-06-30 Återkommen – Stadsfiskalen anmälde till rådhusrätten i måndags åtta dagar att ynglingen Justinus Malmström från Slätten, som av rådhusrätten dömts villkorligt med uppsikt, avvikit och rätten skulle därför upptaga saken rörande straffets verkställighet. Vid måndagens sammanträde anmäldes emellertid att han återkommit. Enär icke ynglingen eller hans målsman infunnit sig, lät rätten frågan bero tills vidare. (Nya Lysekils-Kuriren 1920-06-30/KJ)
- 1920-09-04 Bostadsbristen i Lysekil. Gamla finkan undergår för närvarande reparation och omändring i och för bostadsändamål. (Nya Lysekils-Kuriren 1920-09-04/KJ)
- 1921-03-10 Ett tidigare väckt förslag om tillsättandet av en sjunde poliskonstapel behandlas av stadsfullmäktige. Under förutsättning av viss polistjänstgöring av skatteexekutor Ljunggren och brandkorpral Nordmark ansåg Magistraten sig kunna avstå från kravet på en sjunde poliskonstapel. Ärendet lades till handlingarna. (PK, 1921)
- 1921-07-27 Eldsvådan i Konsulliden – Protokoll över förhöret rörande eldsvådan i huset n:o 85 Gamla Strandgatan och huset n:o 1 Kungsgatan inlämnades av stadsfiskalen till magistraten på måndagen. Protokollet var ganska utförligt och dess uppläsande tog omkring en timma i anspråk. Något nytt utöver vad som redan meddelats förekom ej. Ingen av de hörda personerna kunde ge någon som helst förklaring till eldens uppkomst. (Nya Lysekils-Kuriren 1921-07-27/KJ)
[Anm: Dagens adress är Kungsgatan 10.]
- 1921-08-03 Ett litet slagsmål arrangerades på lördag kväll utanför Grand Hotell, tydligen som en följd av lämplig förtäring på något ”näringsställe”. Armar och ben voro i flitig verksamhet en stund och en av kämparna fick näsan skamfilad. En konstapel ingrep emellertid och fick de stridande med till poliskontoret. (Nya Lysekils-Kuriren 1921-08-03/KJ)
- 1921-12-21 Ett eldsvådetillbud uppstod vid 8-tiden på onsdag morgon i det mindre av direktör Tobissons hus, som är beläget inne på gården till huset Kungsgatan [n:o] 30. Huset bebos av bärare Amandus Josefsson med familj och det var Josefssons hustru [Anna Matilda Andreasson] som upptäckte eldsutbrottet. Hon skyndade till poliskontoret, varifrån larm slogs och brandkåren ryckte ut. Då denna kom till platsen brann det i yttertaket på västra sidan av huset. Elden släcktes med hjälp av slangledningarna från brandplatsen. Ångsprutan behövde ej anlitas. Elden antages ha uppkommit genom att gnistor blåst in under teglet.

Familjen Josefsson fick sitt bohag delvis förstört av vatten. (Kuriren 1921-12-21/KJ) [Anm: Dagens adress är Kungsgatan 41.]

- 1921-12-28 Rörande eldsvådetillbudet i det Tobissonska huset in på gården vid Kungsgatan [n:o] 30 förliden onsdag ingav stadsfiskal Sandell protokoll till magistraten på tisdagen. Enligt vad de vid förhören hörda personerna uppgivit, ansågs det konstaterat att eldsvådan förorsakats av kringflygande eldgnistor, som på morgonen setts komma flygande från Karlssons bryggeris skorsten. Med anledning härav hemställde stadsfiskalen att åtgärder måtte vidtagas för att förhindra dylika eldgnistor från skorstenar att fara omkring i luften. Det uttalades önskvärdheten av att icke allenast bryggeriet utan även bageriernas skorstenar måste förses med gnistsläckare. (Kuriren 1921-12-28/KJ) [Anm: Dagens adress är Kungsgatan 41.]
- 1922-04-27 Vid fullmäktiges sammanträde hälsas två nya ledamöter välkomna som ersättare för avlidne ledamoten J.E. Lindbom och A.F. Rydstedt, vilken avflyttat från staden. Valda voro fru Anna Berger och poliskonstapel C.I. Alexandersson, vilka båda hälsades välkomna av ordförande Lüsich. [Anm/PK: Fru Berger var den första kvinnan i Lysekils fullmäktigeförsamling.] (PK, 1922)
- 1923-02-.. Vid stadsfullmäktigemötet förelåg en statlig utredning om polisväsendets organisation. Bland annat skulle staten svara för en fjärdedel av lönen och en sjättedel av pensionsavgifterna för landets poliser. Polisens organisation skulle övertas av staten och läggas under länsstyrelserna och landsfogden med stadsfiskalen som närmaste befäl. Magistraten skulle helt frikopplas från polisen. Fullmäktiges ordförande Lüsich hade utarbetat ett förslag till yttrande, vari framhölls att nuvarande polisorganisation fungerar utmärkt varför staden yrkar avslag på hela utredningsförslaget. Yttrandet antogs enhälligt som stadens. (PK, 1923)
- 1926 Lysekils Pilsnerdricksutskänknings AB grundas och bagerimästare Richard Björsell blir dess förste ordförande. (KJ) Pilsnerutskänkningsföretaget bildas för att minska spontant drickande av pilsner och skattefritt öl. Bland övriga styrelseledamöter kan nämnas konsul Alfred Bovik, landsfiskal Gunnar Daniel Nyblom, handlandena Evald Andersson och Gustaf Karlsson, som äger Karlssons Bryggeri som levererar dryckerna. Ölhallar hyrs i botten av Stadshotellet och i ett hus där Kungsgatan möter Gamla Strandgatan [Kungsgatan 7]. Klas Johansson blir föreståndare på ölkällaren medan Sofia Olsén blir chef i Gamlestan. (BN 1995-01-26) (B1927) [Anm: Bohusläningen anger att företaget grundas 1925.]

1927-02-10 Vid novembersammanträdet 1926 hade fullmäktige fastställt avlönings- och tjänstgöringsreglementet för poliserna i Lysekils stad: I bestämmelserna ingick att vid semester för polisman skulle övriga poliser överta den ledige polisens arbete enligt en så kallad "Särskild Turlista", med en tjänstgöring upp till 56 timmar per vecka.

Poliserna hade överklagat fullmäktiges beslut och sade sig kunna medgiva 52 timmars tjänstgöring per vecka och yrkade att avlöningen borde utgå med minst 3.060 kronor och högst 3.816 kronor per år. Överklagandet är undertecknat av J.A. Winge, P.A. Mattsson, J.H. Lundén, C.I. Alexandersson, J. Berntsson och Arthur Svanström. Överklagandet hade remitterats till fullmäktige för yttrande och detsamma förelåg för beslut den 10 februari 1927.

I sitt förslag till yttrande framhåller Polisnämnden att lönerna för polisen utgörs av en begynnelselönn av 2.200 kronor per år med fyra ålderstillägg av 250 kronor [per år] efter 3, 6, 9 och 12 års tjänst, med en slutlön av 3.200 kronor. Vid jämförelse med andra städer i Sverige är beslutade löner fullt skäligena och stadens trängda ekonomiska läge gör att stadsfullmäktige måste motsätta sig varje höjning av de beslutade lönerna.

Beträffande arbetstiderna framhåller Polisnämnden att tjänstgöringen per vecka består av patrullering 18,4 timmar, nattvakt 19,6 timmar och kontorsvakt 14 timmar, summa 52 timmar. Vid speciella tillfällen kan extratjänst av 2 timmar per vecka utgå. Med tanke på att polisman under nattvaktstjänst äger rätt att sova på expeditionen, anser nämnden inte att tjänstgöringen enligt normalinstruktionen är oskälig. Polisnämndens förslag till yttrande antas enhälligt som fullmäktiges svar till Länsstyrelsen. (PK, 1927)

1929-06-29 Johan Henrik Lundéns sista färd. I torsdags fördes stoftet efter poliskonstapel J.H. Lundén, Lysekil, till den sista vilan. I sorgehuset hade samlats ett 40-tal personer, som önskade följa den döde till graven. Här talade borgmästare Axel Sundberg och kyrkoherde E.A. Rhedin, den förre å magistratens och stadstjänstemännens vägnar. Processionen utgick därefter till begravningsplatsen vid Åkerbräcken, föregången av kyrkovaktmästare Carl Högborg med polisförbundets standar, samt stadsfiskal Elias Sandell och stadskamrer Axel Holmqvist, vilka förde prestaverna. Kistan följdes av sju polismän i uniform. Jordfästningen förrättades av kyrkoherde Rhedin, varefter kransar nedlades av stadsfiskal Sandell, som i egenskap av närmaste förman tackade för gott samarbete och därpå även nedlade en krans från magistraten, samt poliskonstapel J.A. Vinge, som med några tacksamhetens ord nedlade en krans från poliskåren, och kamrer Holmqvist, som nedlade tjänstemannakamraternas krans. Överlärare And. Jakobsson framförde de anhörigas tack. En stor mängd kransar hade sänts till griften. (LP 1929-06-29/KJ)
[Anm: Johan Henrik Olsson Lundén, född 1876-08-22.]

1929-12-.. Vid årets sista sammanträde med fullmäktige förelåg en skrivelse från Magistraten så lydande: ”Magistraten beslöt föreslå fullmäktige att antaga och hos Länsstyrelsen begära fastställelse å en så lydande ordningsföreskrift.” ”Vid gata, väg eller annan allmän plats i Lysekils stad må icke affischer, annonser eller andra anslag anbringas på träd, berg, lyktstolpe eller ledningsstolpe, ej heller, utan vederbörligt tillstånd, å byggnad, plank eller staket. Den som bryter häremot är förfallen till böter av två till och med etthundra kronor, såvida förseelsen icke är straffbar enligt allmän lag”.

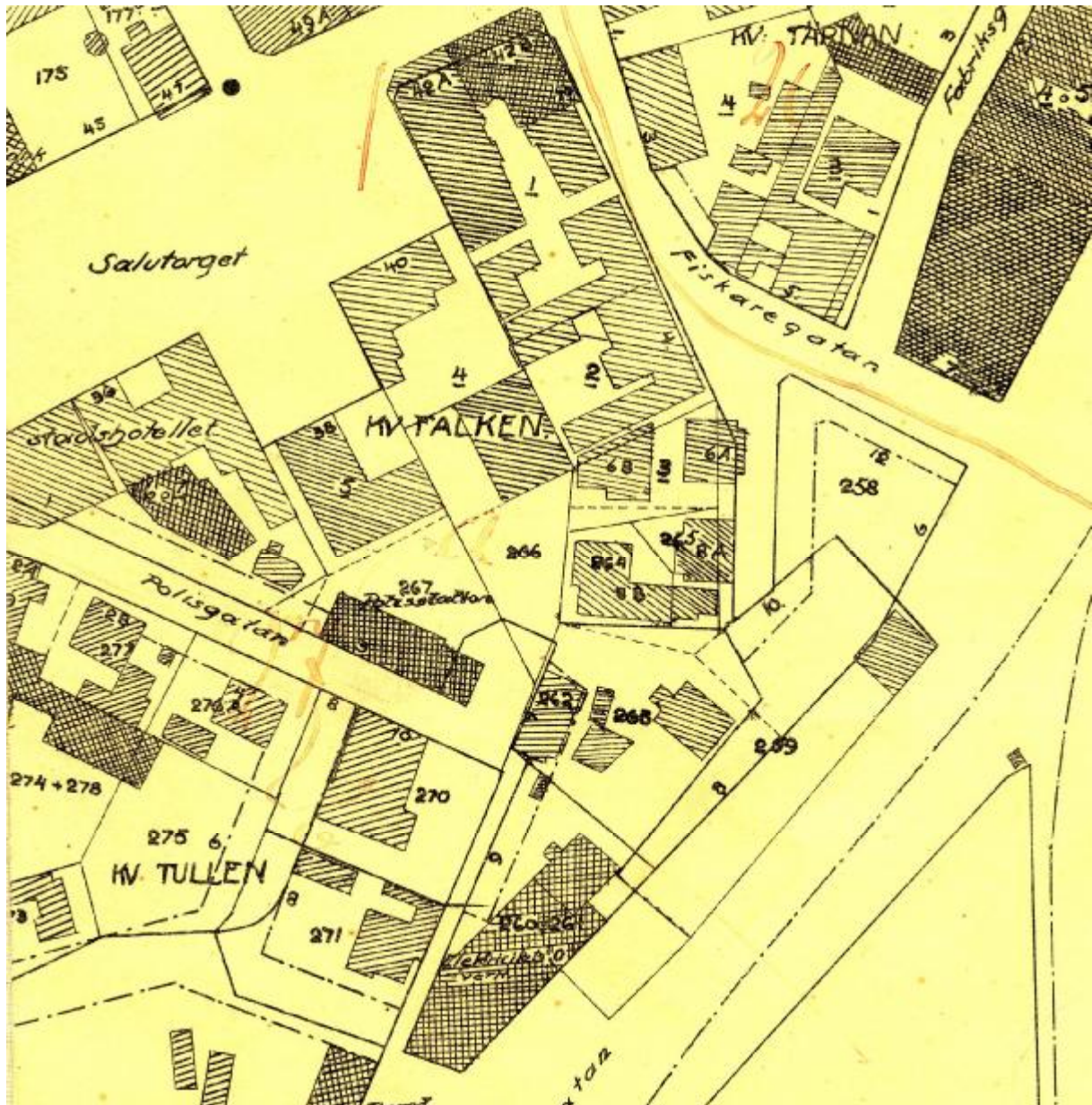
Fullmäktige antar förslaget. [Anm/PK: Kanske något för nuvarande myndigheter att tänka på, dvs ta tag i frågan om missprydande affischering och klotter, samt uppsättandet av affischtavlor som kan användas av föreningar och övriga för tillkännagivande av olika verksamheter.] (PK, 1929)

Drätselkammaren hade upprättat förslag på arbeten som skulle ske under 1930. Följande arbeten föreslogs för vatten och avlopp samt gatuarbeten och reparationer [i kronor]:

Färgaregatan	6.150
Skottegatan	8.150
Rosviksgatan och Gullmarsgatan	2.750
Stigbergsgatan	600
Inhägnad av stora vattendammen	3.950
Västra Kronbergsgatan, gatuarbete	7.500
Korsgatan, gatuarbete	2.450
Fiskaregatan, gatuarbete	800
Norra Kvarngatan, gatuarbete	4.850
Blekegatan, gatuarbete	6.000
Reparation av polishuset	<u>2.000</u>
Summa kronor	45.200

Vidare godkändes Magistratens förslag till budget för 1930 och utdebiteringen fastställdes till kronor 9:30 per skattekrona. (PK, 1929)

1930-05-13 ”Strumplästmannen” dömdes till fyra månaders straffarbete. Kvistrumstinget avkunnar denna dag utslag i målet mot arbetare Karl August Örn, den sk Strumplästmannen. Örn har åtalats för en del bravader under järnvägsresa från Göteborg till sin i Lyse socken bosatta familj. Det gäller fylleri, övervåld mot tjänstemän å Lysekilsbanan samt mot landsfiskalerna mm. Rätten dömer Örn till bland annat fyra månaders straffarbete för sitt uppträdande mot landsfiskalerna. (BN 1930-05-14, B 2005-05-14)

- 1932 Ett utklipp från Lysekils karta från detta år. Polisstationen ses i bildens mitt på adressen Polisgatan 5, norr om huset på Polisgatan 10 – jämför med kartan från år 1918 ovan.
- 1934-10-.. Lyse, Bro och Brastads kommuner hade hemställt om att få använda Lysekils polisarrest mot en avgift av 50 kronor per år och kommun samt 3 kronor per natt vid användandet. Fullmäktige bifaller framställan. (PK, 1934)
- 1938-08-19 I nådigt brev av den 11 juni meddelas att staden Lysekil skall läggas under Landsrätt från och med den 1 januari 1938. Regeringens beslut föreligger vid dagens fullmäktigesammanträde. Staden skall överföras till Sunnervikens Domsaga och det skall hållas ett "tremansting" i staden per år. Stadens tre rådmän erhåller viss statlig pension till sin död.

- Tills vidare skall åklagarmyndigheten utövas av stadens stadsfiskal. Staden skall utse tre nämndemän och det åligger staden att utarbeta ett reglemente för den blivande kommunalborgmästaren.
[Anm/PK: Lysekil hade önskat en ny indelning av domsagorna och att en ny domstol hade förlagts till staden, men detta blev inte regeringens beslut. Lysekilborna får åka till Munkedal och senare till Uddevalla, när det gällde domstolsärenden.] (PK, 1938)
- 1940-02-04 En av de första hemvärnsföreningarna i Sverige, Morlanda hemvärn, bildas på Orust. Initiativtagare är Knut Bildt med stöd av landsfiskal Söderholm. Hemvärnschef är Georg Skansebo. (Bohus bataljon, sid 27) (Hemvärnet n:o 2, 2006)
[Anm: Jämför med Bohus bataljon, sid 128: Morlanda hemvärn bildas i december 1939.]
- 1941-05-15 Stadsfullmäktige beslutar tillstyrka ett förslag om sammanslagning av Stångenäs landsfiskalsdistrikt med Lysekils stad, benämnt Lysekils landsfiskalsdistrikt. Stadsfiskalen i Lysekil skall placeras å övergångsstat eller pensioneras med en årlig pension av 3.000 kronor. (PK, 1941)
- 1943-11-.. Flera husmödrar i Lysekil klagar över att några av stadens fiskhandlare tar mer betalt för fisken än gällande maximipriser. Husmödrarna gör till och med en polisanmälan i saken. (LP 1993-11-05)
- 1945-03-22 Länsstyrelsen hade remitterat ett förslag om polisväsendets förstatligande [till staden]. Drätselkammaren hade till dagens fullmäktigemöte inkommit med förslag till yttrande. Av detsamma framgår bland annat följande:
”Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet samt utredningar angående brottsliga gärningar är principiellt en statlig uppgift. Detta gäller givetvis i första hand de uppgifter som numera handhaves av kriminal- och reservpolisen. De svenska städerna hava emellertid av ålder fått själva bekosta och förvalta en rad olika rättsvårdande organ, däribland polisen. Genom valda kommunala organ hava städerna tillförsäkrats en ganska omfattande medbestämmanderätt.
Stadsfullmäktige måste konstatera att denna ordning i många hänseenden varit till fördel. Därigenom att polisen varit en kommunal institution, har den känt en verklig samhörighet med det samhälle, i vars tjänst den anställts. Polisen har växt in i samhället, lärt känna dess folk och dess lynne, de lokala sedvänjorna och de lokala förhållandena på ett sätt som varit till stor hjälp i polisens arbete. Stadsfullmäktige förmenar, att en rent statligt organiserad polismyndighet aldrig kan komma att få den intima kontakt med den stad, där den verkar, som nuvarande kommunala polismyndighet har och det kan därför ifrågasättas om den kommer att mötas med samma förtroende som denna”.
Yttrandet avslutas med åsikten att om polisen förstatligas måste ett starkt lekmanna-inflytande skapas. [Anm/PK: Det kan väl ifrågasättas om polisens förstatligande var något av de bättre förändringarna som skapats i vårt land. Stadens yttrande avslutas utan varken till- eller avstyrkande. Många av stadens påpekanden i sitt yttrande gäller än och kanske ännu mera idag.] (PK, 1945)

- 1945-12-.. Löneförhandlingarna mellan polismännen och Lysekils stad strandar. (LP 1995-12-08)
- 1946-01-24 Vid stadsfullmäktigesammanträdet meddelade Svenska Polisförbundet att staden var i blockad mot nyanställning av polispersonal from den 1 januari 1946. Med anledning av blockaden meddelade Polisenämnden att patrulltjänstgöringen var indragen dagligen klockan 0-4, med undantag för lördagkvällar. [Anm/PK: På denna tid var poliskontoret bemannat och fotpatrullering förekom dygnet om. Polisen var kommunal och när polisen förstatligades uppstod avsevärd försämring vad gällde bland annat patrullering.] (PK, 1946) (LP 1995-12-08)
- 1946-03-.. Förslag till löneuppgörelse med Polisförbundet föreligger. Uppgårelsen innebär att ordinarie polis placeras i lönegrad 9 och icke ordinarie polis i lönegrad 6. Beklädnadsersättning skall utgå med 250 kronor per år plus dyrtidstillägg. Merkostnaden för staden uppgår till 4.188:64 kronor. (PK, 1946)
- 1947-12-20 Lönenämnden meddelar att uppgörelse skett om polismännens löner och att stadens merkostnader uppgår till 21.538:54 kronor. Fullmäktige beslutar att beloppet skall täckas genom anslag ur dels 1947 års och dels ur 1948 års stat. (PK, 1947)
- 1947-12-.. Landsfiskal Elias Sandell avgår ur Lysekils folkskolestyrelse efter 40 års arbete i skolans tjänst. Han avtackas av ordföranden Paul Manula som påpekar att Sandell troligen satt rekord i fråga om mångårigt uppdrag i skolan i Lysekil. (LP 1997-12-19)
- 1948-07-.. Ett stort marinkadettmöte arrangeras i Lysekil. Staden gästas av cirka 900 flottister från Danmark, Norge och Sverige. En lång rad officiella träffar upptar flottans program samt även danstillställningar. Ordningen är god, endast en flottist behöver finkas, meddelar polisen. (LP 1998-07-03)

- 1950 cirka Teckningen ovan av Stig Gitse visar Polisgatan österut.
Text: Polisgatan innan den byggdes om för att ge plats åt centrumbebyggelsen. Till vänster Polishuset, till höger Missionskyrkan. Bostadshuset till höger ägdes av frisör Vilhelm Hasslöf. (Text och bild av Terje Fredh LP 2017-01-13) [Anm: Mellan Polishuset och Missionskyrkan ses en liten del av Bergqvists hus på Polisgatan 7.]
- 1950-12-24/26 Denna jul blir den vackraste och vitaste i mannaminne. Julaftonens ymniga snöfall åstadkommer inte bara de mest underbara vintervyer utan också ett prima före som utnyttjas både av juldagens ottebesökare och stora skaror sportfolk under jul och annandagen. Uddevalla kyrka är traditionsenligt överfull under ottesången och även de andra mässorna är välbesökta. En drömjul är det också för polisfolk och brandmän, järnvägare och telegrafpersonal, vilka jobbar som vanligt medan vi andra firar jul. Olycksrapporterna från våra trakter är nästan obefintliga och det stora jullugnet råder både i Uddevalla och i länet i övrigt. (BN 1950-12-27)

- 1952-01-17 Fullmäktige beslutar att tillsätta en biträdande överkonstapeltjänst i staden. (PK, 1952)
- 1955-09-.. En fiskare från Bohus-Malmön grips på bar gärning då han i Erik Pistols fiskaffär i Lysekil sitter och kalasar på stulna konserver. Polisen konstaterar att mannen gjort inbrott och tagit en burk sardiner och en burk musslor samt 67 öre i kontanter. Mannen har även försökt göra inbrott i ett par andra fiskaffärer i Lysekil, dock utan att lyckas. (LP 2005-09-02)
- 1956-05-.. Till extra ordinarie poliskonstapel i Lysekils stads polisdistrikt anställs Arnold Tage Andersson. (LP 2006-05-26)
- 1956-11-.. Tossene nya brandstation i Hunnebostrand invigs. För brandmännen talar Knut Svensson och brandchef Sven Larsson. Landsfiskal Å.G. Forström uttrycker glädje över den nybygget som är av modernaste slag och inrymmer utrustning i mycket gott skick. (LP 2006-11-03)
- 1957-02-.. En lördag i februari skall personal från Lysekils stad sanda gatorna i staden. Men småpojkar sätter igång ett så ivrigt snöbollskrig mot männen på flakbilen så man tvingas att kalla på polis. Med en polis på flaket kan sandningen sedan fortsätta utan att störas av snöbollskastning. (LP 2007-02-09)
- 1957-02-.. Poliskonstapel P.A. Mattsson, Lysekil, tilldelas Svenska Turistförmedlingens medalj i brons för mångårigt arbete inom turismen. Han har under många år varit STF:s ombud i Lysekil. (LP 2007-02-23)
- 1957-03-21 Vid dagens sammanträde med fullmäktige fastställdes ny lönestat för polisen enligt följande: 1 förste polisassistent, 1 polisassistent, 2 första poliskonstaplar, 3 poliskonstaplar och 2 polisaspiranter. (PK, 1957)
- 1963-10-.. Systembolaget i Lysekil stänger tidigare under ett par dagar i slutet av oktober. Anledningen är att de inkallade till den stora militära repetitionsövningen i bland annat Lysekilstrakten rycker ut. Det är polismyndigheten som ber systemet att stänga. (LP 1993-10-08)
- 1964 cirka Polisen i Lysekil får sin första polisbil. Patrullering före denna tid fick göras per cykel och vid utryckning till Lyse socken får detta ske per taxibil. (Agne Olausson)
- 1964-02-.. En poliskontroll på Kungsgatan i Lysekil visar att vissa raggarbilar kör fram och tillbaka på gatan ända upp till nio gånger under bara en halvtimme. Flera av de boende känner sig störda av trafiken. (LP 1994-02-25)

- 1965-07-.. En ny polisbåt levereras till Lysekil. Det första uppdraget blir att ta hand om en onykter skeppare på en större motorbåt. (LP 1995-07-14)
- 1965-07-.. Lysekilspolisen ger sig ut på renjakt sedan ett larm kommit att en ren försvunnit på Slätten. Renen hittas snart i ett bergsparti. Djuret har avvikit från ett sameläger som gästar Lysekil. (LP 1995-07-28)
- 1967-11-.. En kvinnlig polis väcker uppmärksamhet i Lysekil. Hennes namn är Gun-Britt Flink och hon är i vanliga fall stationerad i Uddevalla, men får rycka in i Lysekil för en sjuk kollega. (LP 1997-11-07)
- 1967-11-.. Lysekil skall få en ny polisbåt. Rikspolisstyrelsen beställer fyra båtar av en fabrik i Luleå. En av dessa båtar skall stationeras i Lysekil. Båtarna kommer att kosta cirka 90.000 kronor styck och maxfarten är 35 knop. (LP 1997-11-14)
- 1968-03-.. Lysekilspolisen flyttar in i nya lokaler på Fiskargatan. Man får över 300 kvm att disponera, vilket blir en avsevärd skillnad mot de trånga lokaler man i närmare 30 år huserat i tidigare. (LP 1998-03-20)
- 1968-10-.. Distriktsåklagare landsfiskal Gunnar Sjöblom håller sin sista plädering i Kvistrums tingshus. Han har varit i rättvisans tjänst under 48 år och avtackas i samband med uppnådd pensionsålder. Han har tjänstgjort 30 år som landsfiskal. (LP 1998-10-23)
- 1968-12-11 **Auktion** – Lördagen den 14 december 1968 klockan 10.00 kommer å poliskontoret, Fiskaregatan 4, Lysekil, att försäljas inom Lysekils stad, Stångenäs och Skaftö kommuner upphittat gods, såsom glasögon, portmonnäer, cigaretttui, damcyklar, kikare, barnmössa, gummimadrass mm. Kontant likvid vid klubbslaget. Polisen i Lysekil. (LP 1968-12-11)
- 1970-12-21 Under helgen blir en 20-årig lysekilsyngling nedslagen i en korvkö. Ynglingen betraktas av polisen som en trevlig ung man med välansat långt hår. Den som slog var spritpåverkad och uppger för polisen att han avskyr långhåriga och att sådana skall ha stryk. (BN 1970-12-21)
- 1973-12-.. Polisinspektör Gösta Andersson i Lysekil får mottaga utmärkelsen för nit och redlighet i rikets tjänst efter att ha tjänstgjort inom polisen i 30 år. (LP 2004-01-02)
- 1974-09-.. En båttjuv i Lysekil får dåligt samvete och ringer anonymt till polisen i staden. Mannen berättar att han stulit en eka i Lysekil och med denna rott över Gullmaren till Fiskebäckskil. Där förtöjer han båten vid en brygga och ägaren kan hämta den där. (LP 2004-09-17)

- 1976-06-.. På Bohus-Malmön håller ett 20-tal raggare på att bli lynchade efter att ha skändat gravar på kyrkogården. Uppretade öbor är nära att gå till attack mot raggarna som kastat ölburkar, ryckt upp blommor mm. Polisen talar om för raggarna att det är bäst för dem, med tanke på deras egen säkerhet och ortsbefolkningens vrede, att gå tillbaka till kyrkogården och städa upp, vilket de också gör. (LP 2006-06-16)
- 1976-06-.. Midsommarfirandet i Lysekil blir ganska lugnt jämfört med året innan. Det blir ingen raggarinvasion, ändå räknar man in cirka 150 raggarbilar. I Valbodalen rapporteras inbrott i ett 30-tal båtar och sammanlagt 83 personer finkas för fylleri. I LP:s insändarspalter skriver uppretade båtägare som inför nästa midsommar planerar bilda ett medborgargarde för att vakta och försvara sina båtar i Valbodalen. (LP 2006-06-16)
- 1976-08-.. Kommunstyrelsens arbetsutskott i Lysekil föreslår att det f.d. polishuset i Brastad, som skall bli ledigt, bör få hyras av pensionärsföreningen i Brastad. Pensionärerna har hittills haft verksamhet i bland annat källaren i Lycke skola och i kommunalhuset i Bro. (LP 2006-08-11)
- 1976-08-.. Hagge Geigerts TV-program ”Sommarkväll” från Havsbadet i Lysekil blir en fin turistpropaganda för staden. Flera kända personer medverkar och från Lysekil bland annat Lysekilspostens förre chefredaktör Knuth Hansson som berättar om badortslivet i Lysekil. Lysekilsläraren Bo Starmark berättar och visar vrakfynd från den tyska handelsflottan. Edith Martinsson, med 47 år i konservindustrin, visar med flinka fingrar hur man skär sill. TV-sändningen föregås av en del dramatik och extra polisbevakning då programledaren Hagge Geigert blivit mordhotad av nazister. (LP 2006-08-11)
- 1977-07-.. Melker Davidssons Kosterproduktion i Lysekil gör en ny LP-skiva med Dalapolisens spelmän. Under sommaren medverkar ensemblen även i det populära TV-programmet Logdans. Melker Davidsson har tidigare producerat bland annat ”Ålefeskarns vals” som sålts i 20.000 exemplar i Sverige och som är på väg att bli en storsäljare även i Norge. (LP 2007-07-13)
- 1984-02-.. Ett tusen lysekilsbor ställer sig bakom den kampanj som Lysekilsposten driver för att få tillbaka polisbevakningen i staden nattetid. Initiativtagare till kampanjen är köpman Agne Windahl. Polisjouren har dragits in under fem nätter i veckan och detta har orsakat stora protester. Kravet är att Lysekils polisstation även i fortsättningen skall vara bemannad dygnet runt. (LP 2014-02-21/TA)
- 1996-01-30 Gamlestans Byalag genomför i samverkan med FBU Lysekil en informationskväll på Försvarsgården. Polisinspektör Agne Olausson ger tips under temat Katastrofen i Ditt liv: Hur Du kan skydda Dig och Din egendom.

2004-09-25/26 Under helgen försvinner en båt värd 100.000 kronor från Ramsvik. Det visar sig vara Kronofogdemyndigheten som genomför ”stölden” – de tar fel båt i beslag. (LP 2004-09-30)

2004-11-25 **Några kommunstyrelsebeslut i korthet från den 24 november:**

- Bemyndigande till hamnchefen att teckna arrendeavtal för uppsättande av antenn för mobil telefoni på en av hamnens belysningsmaster.
- Fastställande av pris på tomter vid Vattentornet, Tröten (200 eller 250 tkr beroende på tomt).
- Redovisning av fastigheter och mark till försäljning, bla:
 - Kronberget 1:208 (före detta fiskauktionen i Norra hamnen – Lysekil)
 - Dalskogen 1:22 (Brukshundsklubben)
 - Tuntorp 4:156 del av (Läkarvägen 1, Biblioteket i Brastad)
 - Tuntorp 11:1 del av (Läkarvägen 6, fd Polisstationen i Brastad)
 - Grönskult 2:91 del av (Läkarstationen Sälvik – Skaftö)
 - Lönndal 3:2 (Träffpunkten i Grundsund)
 - Kyrkvik 1:150 del av (före detta vattenreservoaren – Lysekil)
 - Kyrkvik 1:150 del av (Oscars – Lysekil)
 - Gamlestan 1:19, 1:11 (bostadsarrenden)
 - Lyse-Berga 2:50 del av (bostadsarrende)
 - Lönndal 1:119, 1:122, 1:116 (bostadsarrenden)
- Godkännande av köpekontrakt avseende försäljning av Brastads-Lycke 2:1 (före detta Lycke förskola.) (www.lysekil.se)

2005-02-17 Lysekils näringsliv kallar till stormöte – Står upp mot kriminaliteten. På torsdagskvällen träffas ett 50-tal företagsidkare på Hotel Lysekil för att diskutera problemen med den växande kriminaliteten. Det mest konkreta resultatet med mötet är att kommunens politiker i samarbete med polisen och Svensk Handel skall bilda ett Brottsförebyggande råd. (LP 2005-02-18)

./